Riksdagens svar RSv 99/2016 rd ─ RP 7/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till domstolslag och lagstiftning som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till domstolslag och lagstiftning som har samband med den (RP 7/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 8/2016 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

> Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen av domarutbildningen fungerar och vilka konsekvenser den har och då fäster särskild uppmärksamhet vid bland annat kostnaderna för reformen, domarutbildningsnämndens resurser, ansöknings- och utnämningsförfarandet i fråga om assessorer och reformens konsekvenser för öppenheten inom domarkarriären, och lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av såväl 2020 som 2023.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Domstolslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Allmänna bestämmelser om domstolar och domare

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om domstolar, domare, övriga domstolsledamöter och annan personal. I lagen finns även bestämmelser om domarförslagsnämnden och domarutbildningsnämnden samt om deras uppgifter och personal.

Lagen tillämpas på högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen samt på deras ledamöter, om inte något annat föreskrivs i lagen om högsta domstolen (665/2005) eller i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006).

Särskilda bestämmelser gäller för riksrätten.

2 §

Domstolar

Allmänna domstolar är tingsrätterna, hovrätterna och som högsta instans högsta domstolen.

Allmänna förvaltningsdomstolar är förvaltningsdomstolarna och som högsta instans högsta förvaltningsdomstolen.

Specialdomstolar är marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen.

3 §

Utövning av dömande makt och domstolarnas oberoende

Domstolarna utövar den dömande makten enligt grundlagen.

Domstolarna är oberoende när de utövar dömande makt.

4 §

Organisering av domstolarnas verksamhet

Domstolarna svarar själva för organiseringen av sin verksamhet med iakttagande av vad som föreskrivs i denna eller i någon annan lag.

Närmare föreskrifter om en domstols verksamhet, behandlingen av rättskipningsärenden och rättskipningsmål samt av administrativa frågor och annan organisering av arbetet meddelas i domstolens arbetsordning. Arbetsordningen ska godkännas av domstolen.

5 §

Domare

Domare är
1) vid högsta domstolen en president och som övriga domare justitieråd,
2) vid högsta förvaltningsdomstolen en president och som övriga domare justitieråd,
3) vid hovrätterna som chefsdomare en president och som övriga domare hovrättsråd,
4) vid tingsrätterna som chefsdomare en lagman och som övriga domare tingsdomare samt vid de tingsrätter som är jorddomstolar dessutom jordrättsingenjörer,
5) vid förvaltningsdomstolarna som chefsdomare en överdomare och som övriga domare förvaltningsrättsdomare samt vid Ålands förvaltningsdomstol förvaltningsdomaren,
6) vid marknadsdomstolen som chefsdomare en överdomare och som övriga domare marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer,
7) vid arbetsdomstolen som chefsdomare en president och som övrig domare ett arbetsdomstolsråd,
8) vid försäkringsdomstolen som chefsdomare en överdomare och som övriga domare försäkringsrättsdomare,
9) vid hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen de assessorer som avses i 18 kap.

Domstolarna kan dessutom ha övriga ledamöter i enlighet med vad som föreskrivs i denna eller i någon annan lag.

6 §

Domares ställning och oberoende

En domare är oberoende i sin utövning av dömande makt.

Bestämmelser om domares rätt att kvarstå i tjänsten som skydd för deras oberoende finns i 103 § i grundlagen och närmare bestämmelser om domares rätt att kvarstå i tjänsten finns i 16 kap. i denna lag.

7 §

Domarförsäkran

Domare och övriga domstolsledamöter ska innan de inleder sitt uppdrag avge följande domarförsäkran: ”Jag N.N. lovar och försäkrar på heder och samvete att jag i min tjänst ska följa grundlagen och övriga lagar, döma rättvist och opartiskt enligt bästa förstånd och respektera allas likhet inför lagen.”

Försäkran avges vid den domstol där det är meningen att domaren ska tjänstgöra. Den kan även avges vid en tingsrätt.

Närmare bestämmelser om domarförsäkran utfärdas genom förordning av statsrådet.

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

AVDELNING II

DOMSTOLAR

2 kap.

Tingsrätter

1 §

Tingsrättens uppgifter

Tingsrätten är första instans i tvistemål, brottmål och ansökningsärenden, om inte något annat föreskrivs.

Tingsrätten behandlar även de övriga ärenden som enligt lag hör till tingsrättens behörighet.

2 §

Avgörande av mål och ärenden

Tingsrätten behandlar och avgör mål och ärenden vid sammanträde och i kansliet.

Ordförande för tingsrätten är lagmannen, en tingsdomare eller en tingsnotarie.

3 §

Tingsrätter

Tingsrätter är Birkalands, Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Esbo, Helsingfors, Hyvinge, Kajanalands, Kemi-Torneå, Kymmenedalens, Lapplands, Mellersta Finlands, Mellersta Österbottens, Norra Karelens, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Södra Karelens, Södra Savolax, Södra Österbottens, Tusby, Uleåborgs, Vanda, Västra Nylands, Ylivieska-Brahestad, Ålands, Österbottens och Östra Nylands tingsrätt.

Särskilda bestämmelser gäller för tingsrätterna när de behandlar mål och ärenden i egenskap av jorddomstolar, sjörättsdomstolar och krigsrätter.

4 §

Tingsrätternas verksamhetsställen

En tingsrätt har ett kansli. Vid behov kan en tingsrätt ha flera kanslier och sammanträdesplatser.

Av särskilda skäl får sammanträde också hållas någon annanstans inom tingsrättens domkrets än på en i 1 mom. avsedd sammanträdesplats, eller hållas på en ort som inte hör till tingsrättens domkrets.

Bestämmelser om placeringen av tingsrätternas kanslier och sammanträdesplatser utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

5 §

Tingsrätternas domkretsar

En tingsrätts domkrets består av en eller flera kommuner, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om tingsrätternas behörighet.

Bestämmelser om tingsrätternas domkretsar utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Tingsrättens ledamöter

Ledamöter vid en tingsrätt är lagmannen och tingsdomarna. Ledamöter vid tingsrätten är dessutom nämndemännen. Nämndemännen deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden i enlighet med vad som föreskrivs i rättegångsbalken och i andra lagar. Bestämmelser om nämndemännen finns i lagen om nämndemän vid tingsrätterna (/).

Vid en tingsrätt kan det dessutom finnas militära ledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av militära rättegångsärenden. Bestämmelser om militära rättegångsärenden finns i militära rättegångslagen (326/1983).

Vid en tingsrätt som inrättats genom sammanslagning av flera tingsrätters domkretsar kan det om sammanslagningen så kräver tillfälligt finnas fler än en tjänst som lagman. En av lagmännen utnämns till chefsdomare med iakttagande av 11 kap. 2 § 1 mom. Bestämmelserna om lagmän gäller den lagman som är chefsdomare.

Förvaltningsdomaren vid Ålands förvaltningsdomstol är även tingsdomare vid Ålands tingsrätt.

7 §

Jorddomstolens ledamöter

Ledamöter vid de tingsrätter som är jorddomstolar är en tingsdomare som behandlar jordrättsmål och jordrättsärenden (*jordrättsansvarig domare*) och en jordrättsingenjör. Den jordrättsansvariga domaren deltar också i behandlingen av övriga mål och ärenden vid tingsrätten.

Tingsrättens lagman förordnar dessutom minst en av tingsrättens domare att behandla jordrättsmål och jordrättsärenden för högst fem år i sänder.

3 kap.

Hovrätter

1 §

Hovrättens rättskipningsuppgifter

Hovrätten behandlar besvär och klagomål över tingsrättens avgöranden samt ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande och andra rättskipningsmål och rättskipningsärenden som enligt lag ska avgöras av en hovrätt.

Hovrätten behandlar som första instans till hovrättens behörighet enligt lag hörande mål som gäller tjänstebrott i fråga om domare och andra tjänstemän vid domstolar samt åklagare.

2 §

Hovrättens tillsynsuppgifter

Hovrätten utövar tillsyn över tingsrätterna i sin domkrets och vidtar vid behov åtgärder för att undanröja missförhållanden som den upptäcker. För att kunna utöva tillsyn har hovrätten rätt att få de uppgifter som den behöver av berörda myndigheter.

Hovrätten ska utarbeta en berättelse över vad den observerat vid tillsynen och delge justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman berättelsen. Dessutom ska hovrätten underrätta justitiekanslern i statsrådet om omständigheter som hovrätten fått kännedom om och som kan leda till att åtal för tjänstefel väcks i hovrätten.

Föreskrifter om hur övervakningen ska utföras meddelas i arbetsordningen.

3 §

Hovrättens övriga uppgifter

Hovrätten behandlar justitieförvaltningsärenden och andra ärenden som enligt lag ska avgöras av en hovrätt.

4 §

Avgörande av mål och ärenden

Hovrätten behandlar och avgör rättskipningsmål och rättskipningsärenden vid sammanträde på föredragning eller vid huvudförhandling.

Ordförande för hovrätten är presidenten eller ett hovrättsråd.

5 §

Hovrätter

Hovrätter är Helsingfors, Rovaniemi, Vasa, Åbo och Östra Finlands hovrätt.

6 §

Hovrätternas verksamhetsställen

Bestämmelser om hovrätternas placering utfärdas genom förordning av statsrådet. Hovrätten kan också ha en permanent sammanträdesplats om vars placering bestämmelser utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Hovrättens sammanträden hålls på hovrättens placeringsort. Huvudförhandlingen får dock vid behov hållas på någon annan ort inom hovrättens domkrets än på placeringsorten. Av särskilda skäl får huvudförhandling också hållas på en ort som inte hör till hovrättens domkrets.

7 §

Hovrätternas domkretsar

Domkretsen för en hovrätt består av domkretsen för en eller flera tingsrätter, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om hovrätternas behörighet.

Bestämmelser om hovrätternas domkretsar utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Hovrättens ledamöter

Ledamöter vid en hovrätt är presidenten och hovrättsråden. Vid hovrätten kan det dessutom finnas assessorer.

Vid Helsingfors hovrätt finns det dessutom militära ledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av militära rättegångsärenden i enlighet med militära rättegångslagen.

4 kap.

Förvaltningsdomstolar

1 §

Förvaltningsdomstolens rättskipningsuppgifter

Förvaltningsdomstolen behandlar och avgör de förvaltningsrättsliga besvär, förvaltningstvistemål och andra ärenden som enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996) eller någon annan lag hör till en förvaltningsdomstols behörighet.

2 §

Avgörande av mål och ärenden

Förvaltningsdomstolen behandlar och avgör mål och ärenden vid sammanträde på föredragning.

Ordförande för förvaltningsdomstolen är överdomaren eller en lagfaren förvaltningsrättsdomare.

3 §

Förvaltningsdomstolar

Förvaltningsdomstolarna är Helsingfors, Norra Finlands, Tavastehus, Vasa, Åbo och Östra Finlands förvaltningsdomstol.

För Ålands förvaltningsdomstol gäller vad som särskilt föreskrivs genom lag.

4 §

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar

En förvaltningsdomstols domkrets är ett eller fler landskap, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om förvaltningsdomstolarnas behörighet.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolarnas domkretsar och placeringsorter utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Förvaltningsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid en förvaltningsdomstol är överdomaren och förvaltningsrättsdomarna. Vid förvaltningsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid en förvaltningsdomstol finns det sakkunnigledamöter som är insatta i barnskydd, adoption, mentalvårdsärenden, missbrukarvård och smittsamma sjukdomar samt med specialomsorger för personer med utvecklingsstörning. Sakkunnigledamöterna deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) eller i någon annan lag.

5 kap.

Marknadsdomstolen

1 §

Marknadsdomstolens uppgifter

Marknadsdomstolen är en specialdomstol för mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn, upphandling, industriella rättigheter och upphovsrätt samt marknadsrätt.

Bestämmelser om marknadsdomstolens domförhet, om behandlingen av mål och ärenden som enligt lag hör till marknadsdomstolens behörighet och om sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

2 §

Marknadsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid marknadsdomstolen är överdomaren, marknadsrättsdomarna och marknadsrättsingenjörerna. Vid marknadsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid marknadsdomstolen finns det sakkunnigledamöter som är insatta i mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn, upphandling, industriella rättigheter och upphovsrätt samt marknadsrätt. Sakkunnigledamöterna deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

6 kap.

Arbetsdomstolen

1 §

Arbetsdomstolens uppgifter

Arbetsdomstolen är en specialdomstol för tvistemål som gäller arbets- och tjänstekollektivavtal och den behandlar besvärsärenden som enligt lag hör till arbetsdomstolens behörighet.

Bestämmelser om vilka mål och ärenden som omfattas av arbetsdomstolens behörighet och arbetsdomstolens domförhet i dem samt om behandlingen av ärenden i arbetsdomstolen finns i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974).

2 §

Arbetsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid arbetsdomstolen är presidenten och arbetsdomstolsrådet. Vid arbetsdomstolen kan det dessutom finnas en assessor.

Vid arbetsdomstolen finns det fjorton sakkunnigledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i arbetsdomstolen. Av sakkunnigledamöterna ska två vara lagfarna ledamöter som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen. Av de övriga sakkunnigledamöterna ska åtta vara förtrogna med arbetsavtalsförhållanden och fyra med tjänsteförhållanden.

7 kap.

Försäkringsdomstolen

1 §

Försäkringsdomstolens uppgifter

Försäkringsdomstolen är specialdomstol för mål och ärenden som gäller social trygghet och som enligt lag hör till försäkringsdomstolens behörighet.

Bestämmelser om försäkringsdomstolens domförhet och behandlingen av mål och ärenden i försäkringsdomstolen finns i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (/).

2 §

Försäkringsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid försäkringsdomstolen är överdomaren och försäkringsrättsdomarna. Vid försäkringsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid försäkringsdomstolen finns det en överläkare som är läkarledamot med uppgiften som huvudsyssla. Förutom arbetet som läkarledamot planerar och utvecklar överläkaren det medicinska bedömningsförfarandet vid försäkringsdomstolen, sköter den allmänna planeringen och organiseringen av läkarledamöternas arbete samt sörjer för arbetets resultat. Överläkaren ska dessutom övervaka att läkarledamöterna tillämpar rättsprinciperna och tolkar lagen på ett enhetligt sätt.

Vid försäkringsdomstolen finns det dessutom andra läkarledamöter, sakkunnigledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamhet samt sakkunnigledamöter som är insatta i militärskadeärenden. Dessa ledamöter deltar i behandlingen och avgörandet av ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i försäkringsdomstolen.

8 kap.

Organisering av arbetet vid domstolarna samt ledning och administration

1 §

Ledning

Chefsdomaren leder domstolen och svarar för dess resultat.

Domstolen kan ha en ledningsgrupp som stödjer överdomaren i arbetet med att leda och utveckla domstolens verksamhet. Till ledningsgruppen hör chefsdomaren som ordförande, de avdelningschefer som avses i 4 §, den kansli- eller förvaltningschef som avses i 19 kap. 5 § samt vid behov även andra inom personalen.

Ledningsgruppen ska åtminstone behandla förslag till arbetsordning för domstolen samt övriga ärenden av betydelse när det gäller ledning av domstolen, domstolens administration, ekonomi, verksamhet och personal samt utveckling av verksamheten.

Närmare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och vilka ärenden som behandlas i ledningsgruppen meddelas i domstolens arbetsordning.

2 §

Chefsdomarens uppgifter

Chefsdomaren ska sörja för domstolens funktionsduglighet och utveckling. Chefsdomaren ställer upp resultatmålen för domstolen och sörjer för att de uppnås. Chefsdomaren ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i domstolens avgöranden.

Chefsdomaren deltar i rättskipningen i den omfattning som hans eller hennes övriga uppgifter medger det.

3 §

Avgörande av administrativa ärenden

Chefsdomaren avgör de av domstolens administrativa och ekonomiska ärenden som inte någon annan tjänsteman har förordnats att avgöra.

Chefsdomaren kan besluta att ett ärende som gäller lämnande av ett utlåtande i ett lagstiftningsärende eller lämnande av ett lagstiftningsinitiativ ska behandlas och avgöras i plenum, och vid en tingsrätt i någon annan utökad sammansättning.

Föreskrifter om chefsdomares rätt att överföra ärenden på andra tjänstemän för avgörande meddelas i domstolens arbetsordning. Chefsdomaren kan förbehålla sig rätten att avgöra ett ärende som han eller hon överfört eller som annars ska avgöras av någon annan tjänsteman.

4 §

Avdelningar

En domstol får vara indelad i avdelningar. Föreskrifter om indelningen i avdelningar meddelas i domstolens arbetsordning.

En avdelning leds av en av chefsdomaren förordnad lagfaren domare (*avdelningschef*), om inte chefsdomaren själv leder avdelningen.

5 §

Förordnande till avdelningschef

Chefsdomaren förordnar en lagfaren domare vid domstolen till uppgiften som avdelningschef för högst tre år i sänder. Uppgiften ska förklaras ledig att sökas av de ordinarie domare vid domstolen i fråga som har utnämnts till sin tjänst före utgången av ansökningstiden. Den som förordnas till uppgiften ska ha de personliga egenskaper som uppgiften kräver och ledarförmåga.

Förordnandet kan återkallas av vägande skäl.

6 §

Avdelningschefens uppgifter

Avdelningschefen leder arbetet inom avdelningen. Han eller hon ska särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom avdelningen samt för arbetets resultat. Avdelningschefen ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i avdelningens avgöranden.

7 §

Fördelning av mål och ärenden

Målen och ärendena ska fördelas för beredning och avgörande i enlighet med de grunder som fastställs i arbetsordningen. Dessa grunder ska vara tydliga och de ska säkerställa parternas rätt att få sitt mål eller ärende avgjort på ett oberoende, opartiskt och snabbt sätt.

8 §

Omfördelning av mål och ärenden

Ett mål eller ärende som tilldelats en domare för behandling och avgörande kan omfördelas mot den domarens vilja endast om det finns vägande skäl på grund av domarens sjukdom, dröjsmål i målet eller ärendet, domarens arbetsmängd eller någon annan motsvarande omständighet.

Chefsdomaren beslutar om omfördelning av mål och ärenden i de fall som avses i 1 mom. Vid högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen beslutar presidenten om omfördelning. Beslut om omfördelning ska motiveras.

9 §

Arbetsordning

Domstolens arbetsordning fastställs av chefsdomaren. Innan chefsdomaren fastställer arbetsordningen ska han eller hon höra ledningsgruppen eller, om domstolen inte har en ledningsgrupp, de ordinarie domarna.

Domstolens arbetsordning är offentlig och den ska finnas tillgänglig för alla.

10 §

Verksamhetsberättelse

Domstolarna ska årligen lämna en berättelse om sin verksamhet. Flera domstolar kan även tillsammans sammanställa en gemensam verksamhetsberättelse.

Verksamhetsberättelsen är offentlig och den ska finnas tillgänglig för alla.

AVDELNING III

DOMARE

9 kap.

Domare som utövare av dömande makt och som tjänstemän

1 §

Domares skyldigheter

En domare utövar dömande makt självständigt och är i denna verksamhet bunden enbart av lag.

Domaren är skyldig att avgöra mål och ärenden som han eller hon har tilldelats för behandling. Domaren ska vara samvetsgrann och omsorgsfull i sin tjänsteutövning samt behandla och avgöra målen och ärendena utan dröjsmål.

Sådana bestämmelser om tjänstemäns allmänna skyldigheter som tillämpas på domare finns dessutom i 4 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994) och i andra lagar.

2 §

Domares ansvar för ämbetsåtgärder

Bestämmelser om domares ansvar för ämbetsåtgärder finns i 118 § i grundlagen och i andra lagar.

3 §

Domare som föredragande

Om ett mål eller ärende enligt lag ska avgöras i domstolen på föredragning, får en domare vara föredragande.

4 §

Utbildning

Domarna ska upprätthålla och utveckla sin lagkunskap, sitt juridiska kunnande och sin yrkesskicklighet.

Domarna ska erbjudas tillräckligt med utbildning och de ska ha möjlighet att delta i utbildningen.

5 §

Bisyssla och tillstånd för bisyssla

En domare får inte ta emot eller inneha en i 18 § 4 mom. i statstjänstemannalagen avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar tillstånd för den (*tillstånd för bisyssla*). En domare får inte beviljas tillstånd för bisyssla för att verka som skiljeman utsedd av bara en av parterna i ett tvistemål som behandlas i en skiljenämnd.

Bestämmelser om tillstånd för bisyssla i övrigt finns i 18 § i statstjänstemannalagen.

Bestämmelser om antecknande av uppgifter som gäller domares bisysslor i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (565/2015).

6 §

Ansökan om tillstånd för bisyssla

Tillstånd för bisyssla beviljas på ansökan och av den domstol där domaren arbetar. Lagmannen vid en tingsrätt beviljas dock tillstånd av hovrätten, en hovrättspresident och presidenten vid arbetsdomstolen av högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen av högsta förvaltningsdomstolen.

Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen ska sökanden i tillståndsansökan till chefsdomaren vid den domstol som behandlar tillståndet lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän.

7 §

Redogörelse för inkomst från bisyssla och anmälan om bisysslans upphörande

En domare ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket han eller hon har fått i betalning för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10 000 euro. I redogörelsen ska det anges vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än skiljemannauppdrag ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är de uppgifter om inkomster från bisysslor som domare redogjort för offentliga. Domaren ska utan dröjsmål underrätta domstolen också om bisysslans upphörande.

Redogörelsen över arvoden ska lämnas senast vid utgången maj månad det kalenderår som följer på inkomståret. Redogörelsen lämnas till den domstol som avses i 6 § 1 mom.

10 kap.

Behörighetsvillkor för domare

1 §

Allmänna behörighetsvillkor för domare samt utnämningsgrunder

Till domare kan utnämnas rättrådiga finska medborgare som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och som genom sin tidigare verksamhet vid en domstol eller i andra uppgifter har visat att de har sådana insikter i tjänstens uppgiftsområde som en framgångsrik skötsel av tjänsten förutsätter samt behövliga personliga egenskaper. Bestämmelser om behörighetsvillkor för domartjänster som kräver sakkunskap inom något särskilt område får utfärdas separat.

Bestämmelser om de behörighetsvillkor som gäller domares kunskaper i finska och svenska finns i 9 §.

2 §

Behörighetsvillkor för domare i de högsta domstolarna

Till president och till ledamot vid högsta domstolen samt till president och till ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen kan utnämnas personer som väl uppfyller vad som föreskrivs i 1 § och som har utmärkta lagkunskaper. Av presidenten för högsta domstolen och presidenten för högsta förvaltningsdomstolen krävs dessutom ledarförmåga.

3 §

Behörighetsvillkor för chefsdomare

Till chefsdomare kan den utnämnas som utöver att han eller hon uppfyller vad som föreskrivs i 1 § även har ledarförmåga.

4 §

Behörighetsvillkor för jordrättsansvariga domare

Den jordrättsansvariga domaren vid en tingsrätt som är jorddomstol ska vara förtrogen med fastighetslagstiftningen och behandlingen av fastighetsärenden.

5 §

Behörighetsvillkor för jordrättsingenjörer

För tjänsten som jordrättsingenjör vid en tingsrätt som är jorddomstol krävs för uppgiften lämplig diplomingenjörsexamen inom lantmäteribranschen samt god erfarenhet av verkställande av fastighetsförrättningar och god förtrogenhet med värdering av fastigheter.

6 §

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtrogna med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.

7 §

Behörighetsvillkor för överdomaren och marknadsrättsdomare vid marknadsdomstolen

Av överdomaren och marknadsrättsdomarna vid marknadsdomstolen krävs dessutom att de är förtrogna med konkurrens- eller tillsynsärenden, upphandlingsärenden, mål och ärenden som gäller industriella rättigheter eller upphovsrätt eller marknadsrättsliga ärenden.

8 §

Behörighetsvillkor för marknadsrättsingenjörer

Till marknadsrättsingenjör kan utnämnas en rättrådig finsk medborgare som har avlagt lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området, som är förtrogen med patentärenden och som har de personliga egenskaper som behövs.

9 §

Behörighetsvillkor som gäller domares kunskaper i finska och svenska

Av den som utnämns till domare krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets samt

1) vid enspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra språket,

2) vid tvåspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller domares språkkunskaper vid Ålands tingsrätt och Ålands förvaltningsdomstol utfärdas med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) genom förordning av statsrådet.

10 §

Tingsdomartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid de tvåspråkiga tingsrätterna ska det för att trygga de språkliga rättigheterna finnas ett tillräckligt antal tingsdomartjänster för vilka det av dem som utnämns till tjänsterna krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsminoritetens språk inom domkretsen samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i majoritetens språk. Vid varje tvåspråkiga tingsrätt ska det dock alltid finnas minst en sådan tingsdomartjänst.

Bestämmelser om hur många i 1 mom. avsedda tingsdomartjänster det finns vid var och en av de tvåspråkiga tingsrätterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Övriga domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid de tvåspråkiga hovrätterna och förvaltningsdomstolarna samt vid marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen kan det för att trygga de språkliga rättigheterna finnas ett tillräckligt antal tjänster för lagfarna domare för vilka det av dem som utnämns till tjänsterna krävs sådana språkkunskaper som avses i 10 § 1 mom.

Bestämmelser om hur många i 1 mom. avsedda domartjänster det finns vid var och en av de tvåspråkiga domstolarna utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet föredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta domstolen respektive högsta förvaltningsdomstolen över behovet av i 1 mom. avsedda domartjänster.

12 §

Dispens

Från behörighetsvillkoren för domartjänster kan dispens inte beviljas.

11 kap.

Utnämning av chefsdomare och ordinarie domare

1 §

Utnämning till domartjänst och till tjänsteförhållande för viss tid

En domare utnämns till sin tjänst som ordinarie, om inte han eller hon på de grunder som anges i 12 kap. 1 § utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid.

Till tjänst som assessor utnämns för viss tid i enlighet med 18 kap. 1 §.

Chefsdomarna vid domstolarna utnämns till sin tjänst för viss tid med beaktande av det som föreskrivs i 2 §. Högsta domstolens president och högsta förvaltningsdomstolens president utnämns till sina tjänster som ordinarie.

2 §

Utnämning av chefsdomare för viss tid

Chefsdomarna utnämns för sju år i sänder. En chefsdomare utnämns dock högst till dess att han eller hon uppnår den avgångsålder som föreskrivs för domare. Vid utnämning av chefsdomare iakttas bestämmelserna om utnämning av ordinarie domare.

En chefsdomare kan i de fall som anges i 12 kap. 1 § utnämnas även för en kortare tid än sju år.

En chefsdomare som har utnämnts till en ordinarie domartjänst är tjänstledig från denna tjänst under den tid han eller hon tjänstgör som chefsdomare. I fråga om den som utnämnts till en chefsdomartjänst innan denna lag trätt i kraft gäller dock 24 kap. 4 §.

Om en person som tjänstgör som chefsdomare enligt denna paragraf utnämns till en annan chefsdomartjänst, anses personen ha avgått från den tidigare chefsdomartjänsten vid den tidpunkten när han eller hon utnämndes till den andra tjänsten.

3 §

Utnämnande myndighet

De ordinarie domarna samt chefsdomarna, när dessa utnämns till en tjänst enligt 2 § 1 mom., utnämns av republikens president utifrån statsrådets förslag till avgörande.

4 §

Ledigförklaring av tjänster

Ordinarie domartjänster och chefsdomartjänster som tillsätts för viss tid ska förklaras lediga att sökas vid domstolen innan de tillsätts.

5 §

Domstol som ledigförklarar en tjänst

Högsta domstolen ledigförklarar tjänsten som president vid högsta domstolen, tjänsterna som hovrättspresident och tjänsten som president vid arbetsdomstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen ledigförklarar tjänsten som president vid högsta förvaltningsdomstolen samt tjänsterna som överdomare vid en förvaltningsdomstol, tjänsten som överdomare vid marknadsdomstolen och tjänsten som överdomare vid försäkringsdomstolen.

Respektive hovrätt ledigförklarar tjänsterna som lagman vid en tingsrätt.

Den domstol där domartjänsten finns ledigförklarar de domartjänster som inte nämns i 1—3 mom.

6 §

Ny ledigförklaring av en tjänst, förlängning av ansökningstiden och återkallande av ledigförklaringen av en tjänst

Av giltiga skäl får en domartjänst förklaras ledig att sökas på nytt eller ansökningstiden för en domartjänst förlängas. De som tidigare har sökt tjänsten beaktas då utan en ny ansökan. En anmälan om ledigförklaring av en tjänst kan av giltiga skäl även återkallas.

Beslut om att en tjänst ska förklaras ledig att sökas på nytt, förlängning av ansökningstiden och återkallande av ledigförklaringen av tjänsten fattas av den domstol som ledigförklarar tjänsten.

7 §

Framställning till utnämning av domare

Republikens president utnämner högsta domstolens president och högsta förvaltningsdomstolens president utan framställning som avses i 3 mom.

Högsta domstolen gör en motiverad framställning till utnämning av en ledamot vid högsta domstolen. Framställningen lämnas till statsrådet för föredragning för republikens president. Högsta förvaltningsdomstolen gör på motsvarande sätt en framställning till utnämning av en ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen.

Motiverade framställningar till utnämningar av andra domare än de domare som nämns i 1 och 2 mom. görs av den i 20 kap. avsedda domarförslagsnämnden.

8 §

Domarförslagsnämndens utlåtande

Domarförslagsnämnden kan lämna utlåtande i ett ärende som gäller utnämning av en ledamot vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, om domstolen i fråga begär det. När utlåtandet lämnas ska 9 § iakttas.

9 §

Behandlingen av ärenden i domarförslagsnämnden

Innan domarförslagsnämnden gör en utnämningsframställning begär nämnden utlåtande om de sökande av den domstol som har förklarat tjänsten ledig. När det gäller tingsdomartjänster begär nämnden dock utlåtande om de sökande av respektive hovrätt och dessutom av den tingsrätt där tjänsten är ledigförklarad. När det gäller sökande till en tjänst som jordrättsingenjör ska utlåtande dessutom begäras av Lantmäteriverket. På motsvarande sätt ska utlåtande inhämtas av Ålands landskapsregering innan lagmannen vid Ålands tingsrätt utnämns.

Domarförslagsnämnden kan innan den gör en utnämningsframställning i fråga om arbetsdomstolens president eller arbetsdomstolsråd begära utlåtande om sökandena av de centralorganisationer och arbetsmarknadsverk som avses i 17 kap. 13 § samt av finansministeriet och Finlands

Bank. Nämnden kan också inhämta andra utlåtanden och utredningar samt höra sökande och sakkunniga.

Innan en utnämningsframställning görs ska de sökande ges tillfälle att yttra sig med anledning av de utlåtanden och utredningar som skaffats under beredningen av utnämningsärendet.

10 §

Domstolens utlåtande

Domstolens utlåtande vid tillsättning av en domartjänst ges när det gäller

1) hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen, av domstolen i en sammansättning med chefsdomaren och avdelningscheferna eller, om domstolen inte är indelad i avdelningar, av chefsdomaren efter att ha hört de ordinarie domarna,

2) tingsrätterna, av lagmannen efter att ha hört ledningsgruppen eller, om tingsrätten inte har en ledningsgrupp, efter att ha hört de ordinarie tingsdomarna,

3) arbetsdomstolen, av presidenten.

Den sammansättning som avses i 1 mom. 1 punkten är beslutför när chefsdomaren som ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna eller deras ställföreträdare är närvarande.

11 §

Innehållet i domstolens utlåtande

Domstolens utlåtande ska innehålla ett motiverat yttrande om vilken av de sökande som bör utnämnas.

Av domstolens utlåtande ska framgå domstolens motiverade uppfattning om de sökandes meriter och kompetens samt deras inbördes rangordning med hänsyn till den tjänst som ska tillsättas. Domarförslagsnämnden kan vid behov ge närmare anvisningar om innehållet i utlåtandet.

Till utlåtandet från den domstol som ledigförklarat tjänsten som domare ska det bifogas ett sammandrag enligt nämndens anvisningar över sökandenas tjänstemeriter och över övriga meriter som beaktats. När det gäller de sökande till en tingsdomartjänst utarbetas sammandraget dock av hovrätten.

12 §

Redogörelse för bindningar

Den som föreslås bli utnämnd till en ordinarie domartjänst ska före utnämningen lämna en i 8 a § i statstjänstemannalagen avsedd redogörelse för sina bindningar. Redogörelsen lämnas till den utnämnande myndigheten. När den utnämnande myndigheten är republikens president lämnas redogörelsen till justitieministeriet. Den som utnämnts till domare ska dessutom sända redogörelsen för kännedom till den domstol som utnämningen skett till.

Domare ska under sitt tjänsteförhållande utan dröjsmål redogöra för ändringar i sina bindningar. Redogörelsen lämnas till den domstol där domaren arbetar. Lagmannen vid en tingsrätt ska dock lämna redogörelsen till hovrätten, presidenten vid en hovrätt och presidenten vid arbetsdomstolen till högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid

marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen till högsta förvaltningsdomstolen. Domare ska även i andra fall lämna motsvarande redogörelse om domstolen eller justitieministeriet begär en sådan.

Bestämmelser om bindningar finns dessutom i 8 a § i statstjänstemannalagen. Bestämmelser om antecknande av uppgifter om bindningar i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor.

13 §

En chefsdomares rätt att bli utnämnd till ordinarie domartjänst

En chefsdomare som inte har utnämnts ordinarie till någon annan domartjänst har, när den mandattid som avses i 2 § 1 mom. löpt ut, rätt att bli utnämnd till en ordinarie tjänst som lagfaren domare vid den domstol där han eller hon har tjänstgjort som chefsdomare. Vid behov har han eller hon rätt att bli utnämnd till en sådan domartjänst vid en annan domstol vars behörighetsvillkor han eller hon uppfyller och som kan anses vara lämplig för honom eller henne. Vid utnämningen till tjänsten iakttas förfarandet för utnämning av domare. Tjänsten ledigförklaras dock inte.

En i 1 mom. avsedd domarens tjänsteålder i den ordningsföljd som grundar sig på antalet tjänsteår bestäms utgående från den tidpunkt då han eller hon utnämndes till chefsdomare.

12 kap.

Utnämning av domare för viss tid

1 §

Utnämning av domare till tjänsteförhållande för viss tid

Om en ordinarie domartjänst eller om en chefsdomartjänst som ska tillsättas för viss tid inte innehas av någon eller om en domare har förhinder eller är på semester, kan det för skötseln av tjänsten utnämnas en domare till ett tjänsteförhållande för viss tid. En domare kan utnämnas till ett tjänsteförhållande för viss tid vid en domstol även när det på grund av antalet eller arten av de mål och ärenden som ska behandlas vid domstolen eller av andra särskilda skäl är behövligt.

En utnämning till tjänsteförhållande som domare för viss tid får inte göras för ett enskilt mål eller ärende, om inte det finns tvingande skäl till detta för att säkerställa rättegången.

På behörigheten för domare som är utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid och på deras rätt att kvarstå i tjänsten under tiden för utnämningen samt på lönegrunderna tillämpas vad som föreskrivs om behörigheten, rätten att kvarstå i tjänsten och lönen för motsvarande ordinarie domare.

2 §

Ledigförklaring av ett tjänsteförhållande som domare för viss tid

Ett tjänsteförhållande som domare för viss tid ska förklaras ledigt att sökas, om utnämningen görs för minst sex månader.

Ett tjänsteförhållande för viss tid som ledamot vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen ska förklaras ledigt att sökas oberoende av utnämningens längd.

3 §

Utnämning av vissa av de högsta domarna till tjänsteförhållande för viss tid

Republikens president utnämner ledamöter vid högsta domstolen till tjänsteförhållande för viss tid på framställning av högsta domstolen och ledamöter vid högsta förvaltningsdomstolen på framställning av högsta förvaltningsdomstolen.

Om en chefsdomartjänst inte innehas av någon, utnämner högsta domstolen presidenten vid en hovrätt, presidenten vid arbetsdomstolen och lagmannen vid en tingsrätt till tjänsteförhållande för viss tid. Lagmannen vid en tingsrätt utnämns på framställning av hovrätten.

Om en chefsdomartjänst inte innehas av någon, utnämner högsta förvaltningsdomstolen överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen till tjänsteförhållande för viss tid.

4 §

Utnämning av övriga domare till tjänsteförhållande för viss tid

Högsta domstolen utnämner för viss tid, om den är längre än ett år, på framställning av chefsdomaren för respektive domstol domare till tjänsteförhållande för viss tid vid en hovrätt, arbetsdomstolen och tingsrätterna. Högsta förvaltningsdomstolen utnämner på motsvarande sätt domare till förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Chefsdomaren för en domstol utnämner domare till tjänsteförhållande för viss tid vid domstolen i fråga för högst ett år.

Innan en domare utnämns i ett fall som avses i 2 mom. ska chefsdomaren höra ledningsgruppen eller, om det inte finns en ledningsgrupp, domstolens ordinarie domare, om detta inte är obehövligt på grund av att domaren utnämns för endast en kort tid eller av någon annan orsak.

5 §

Till tjänsteförhållande för viss tid utnämnda domares redogörelse för bindningar

Domare som avses bli utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid ska innan de utnämns och under den tid tjänsteförhållandet pågår lämna i 11 kap. 12 § avsedda redogörelser för sina bindningar, om utnämningen görs för en längre tid än ett år. Detsamma gäller dem som avses bli utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid som ledamöter vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, oberoende av utnämningens längd.

13 kap.

Tjänstledighet och vikariat

1 §

Domares tjänstledighet och skötsel av tjänst

Beslut om tjänstledighet enligt 23 § i statstjänstemannalagen fattas när det gäller domare av respektive domstol, om inte något annat föreskrivs i 2 § i detta kapitel.

2 §

Chefsdomares tjänstledighet

En chefsdomare för en domstol får ta tjänstledighet enligt 23 § i statstjänstemannalagen högst en månad om året. Beslut om tjänstledighet för en längre tid än detta för hovrättspresidenterna och presidenten vid arbetsdomstolen fattas av högsta domstolen. På motsvarande sätt beslutar högsta förvaltningsdomstolen om beviljande av längre tjänstledighet än en månad för överdomarna vid förvaltningsdomstolarna, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen. Respektive hovrätt beslutar om beviljande av längre tjänstledighet än en månad för lagmännen vid tingsrätterna.

3 §

Tjänstgöring som ställföreträdare för chefsdomare

Ställföreträdare för chefsdomaren när denne har förhinder är antingen en i arbetsordningen till ställföreträdare förordnad avdelningschef eller någon annan lagfaren domare. Om ett sådant förordnande inte har utfärdats, är den tjänstgörande avdelningschef som är äldst i uppgiften eller, om domstolen inte är indelad i avdelningar, den tjänstgörande lagfarna domare som är äldst i tjänsten ställföreträdare för chefsdomaren.

4 §

Tjänstgöring som ställföreträdare för avdelningschef

Ställföreträdare för en avdelningschef när denne har förhinder är en i arbetsordningen till ställföreträdare förordnad domare. Om ett sådant förordnande inte har utfärdats, är den tjänstgörande lagfarna domare som är äldst i tjänsten på avdelningen i fråga ställföreträdare för avdelningschefen.

14 kap.

Tjänstgöring vid en annan domstol och förflyttning

1 §

Förordnande av en ojävig domare

Högsta domstolen kan vid behov till en hovrätt och till arbetsdomstolen i stället för en jävig domare förordna en annan domare som uppfyller behörighetsvillkoren. Högsta förvaltningsdomstolen kan på motsvarande sätt förordna en domare till en förvaltningsdomstol, till marknadsdomstolen och till försäkringsdomstolen.

En hovrätt kan vid behov till en tingsrätt inom sin domkrets i stället för en jävig domare förordna en lagfaren domare från hovrätten eller från en annan tingsrätt inom domkretsen.

2 §

Domartjänstgöring vid en annan domstol

En domare kan med sitt samtycke förordnas att för högst ett år i sänder tjänstgöra som domare vid någon annan domstol än den han eller hon är utnämnd vid, om detta är motiverat på grund av arten, omfattningen eller mängden av de mål och ärenden som ska behandlas vid den mottagande domstolen.

En hovrätt ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring som avses i 1 mom. vid tingsrätterna inom dess domkrets. Högsta domstolen ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring vid hovrätterna och arbetsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring vid förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Innan ett förordnande ges ska samtycke begäras av den domstol från vilken domaren förflyttas.

3 §

Jordrättsingenjörers skyldighet att tjänstgöra vid en annan jorddomstol

En jordrättsingenjör kan vid behov förordnas att behandla jordrättsmål och jordrättsärenden även vid en annan tingsrätt som behandlar jordrättsmål och jordrättsärenden än den tingsrätt som jordrättsingenjören är utnämnd vid, förutsatt att tingsrätterna hör till ett och samma samarbetsområde för jordrättsingenjörer.

Ett förordnande som avses i 1 mom. ges av den tingsrätt vid vilken jordrättsingenjören är utnämnd.

Bestämmelser om jordrättsingenjörernas samarbetsområden utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

4 §

Förflyttning av domare vid omstrukturering av domstolsväsendet

På förflyttning av domare vid omstrukturering av domstolsväsendet tillämpas vad som i 5 a §, 5 b § 2 mom. och 5 c § 1 mom. i statstjänstemannalagen föreskrivs om omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen.

Om den tjänst som ska förflyttas med stöd av 1 mom. efter omstruktureringen finns på ett annat ställe än inom domarens pendlingsregion, och domaren inte samtycker till förflyttning, ska en förflyttning av domaren till en annan domartjänst inom hans eller hennes pendlingsregion eftersträvas. Om det inte finns någon sådan tjänst, kan domaren med sitt samtycke förflyttas till en domartjänst eller annan tjänst utanför pendlingsregionen. Om det vid omstruktureringen i stället för domartjänsten inrättas en ny tjänst som inte är en domartjänst, har domaren dock rätt att i första hand bli utnämnd till en domartjänst.

En domare kan enbart förflyttas till en tjänst vars behörighetsvillkor domaren uppfyller och som kan anses vara lämplig för honom eller henne. Vid förflyttning till en domartjänst iakttas förfarandet för utnämning av domare. Tjänsten ledigförklaras dock inte. Det domstolsutlåtande om tillsättande av en domartjänst som avses i 11 kap. 10 § ges av högsta domstolen eller av högsta förvaltningsdomstolen beroende på vilken domstol omstruktureringen gäller.

Om en domare utan giltig orsak vägrar att ta emot en tjänst som avses i 2 mom., kan domaren entledigas. Ärendet behandlas av högsta förvaltningsdomstolen på ansökan av justitieministeriet. Ärendet ska behandlas som ett brådskande rättskipningsärende.

15 kap.

Skriftlig varning och avstängning från tjänsteutövning

1 §

Skriftlig varning

En i 24 § i statstjänstemannalagen avsedd skriftlig varning åt en domare ges av chefsdomaren för den domstol där domaren tjänstgör. En skriftlig varning åt lagmannen vid en tingsrätt ges dock av presidenten vid hovrätten, åt presidenten vid en hovrätt och presidenten vid arbetsdomstolen av presidenten vid högsta domstolen samt åt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen av presidenten vid högsta förvaltningsdomstolen.

2 §

Avstängning från tjänsteutövning

Beslut om avstängning av en domare från tjänsteutövning på de grunder som avses i 40 § 2 mom. 1—3 punkten i statstjänstemannalagen fattas av den domstol där domaren tjänstgör. Lagmannen vid en tingsrätt avstängs dock från tjänsteutövning av hovrätten, presidenten vid en hov-

rätt och presidenten vid arbetsdomstolen av högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen av högsta förvaltningsdomstolen.

Bestämmelser om avstängning från tjänsteutövning finns dessutom i statstjänstemannalagen.

16 kap.

Upphörande av tjänsteförhållandet

1 §

Avgångsålder och beviljande av avsked

Bestämmelser som gäller den allmänna avgångsåldern för tjänstemän och tjänsteförhållandets upphörande och som tillämpas på domare finns i 35 § i statstjänstemannalagen.

En domare beviljas på ansökan avsked av den domstol där han eller hon tjänstgör.

2 §

Entledigande av domare på grund av arbetsoförmåga

En domare är skyldig att avgå från sin domartjänst, om han eller hon på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada har förlorat sin arbetsförmåga.

Om domaren som har förlorat sin arbetsförmåga inte själv ansöker om avsked, beslutar en domstol om entledigande av domaren. Ärendet ska behandlas som ett brådskande rättskipningsärende. Beslut om entledigande fattas av

1) den hovrätt som är behörig i mål som gäller tjänstebrott, om saken gäller en domare från en tingsrätt eller arbetsdomstolen,

2) högsta förvaltningsdomstolen, om saken gäller en domare från högsta förvaltningsdomstolen, en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen,

3) högsta domstolen, om saken gäller en domare från högsta domstolen eller en hovrätt.

Ansökan om entledigande av en domare görs av den domstol som är behörig att besluta om avstängning av domaren från tjänsteutövning.

3 §

Domares behörighet efter det att tjänsteförhållandet har upphört

Om en domare har avgjort ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende eller har deltagit i avgörandet av det som ledamot i en kollegial sammansättning under den tid domaren tjänstgjort vid en domstol eller om ett förslag till avgörande har lämnats i målet eller ärendet under den tiden, är domaren behörig i målet eller ärendet även när domaren inte längre tjänstgör som domare eller står i tjänsteförhållande för viss tid vid domstolen i fråga.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte domare som har entledigats enligt 2 §.

AVDELNING IV

SAKKUNNIGLEDAMÖTER OCH ÖVRIG PERSONAL

17 kap.

Sakkunnigledamöter

1 §

En sakkunnigledamots ställning

En sakkunnigledamot är när han eller hon utövar dömande makt oberoende på samma sätt som en domare.

På sakkunnigledamöters skyldigheter och ansvar tillämpas vad som i 9 kap. 1 och 2 § föreskrivs om domares skyldigheter och ansvar.

På sakkunnigledamöters behörighet efter att mandattiden har löpt ut tillämpas vad som i 16 kap. 3 § föreskrivs om domares behörighet.

2 §

En sakkunnigledamots rätt att kvarstå i uppdraget

På sakkunnigledamöters rätt att kvarstå i uppdraget till utgången av mandattiden tillämpas, med i 18—21 § föreskrivna undantag, vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten.

3 §

Förordnande av sakkunnigledamöter

Statsrådet förordnar sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen. Republikens president förordnar sakkunnigledamöterna vid högsta förvaltningsdomstolen och arbetsdomstolen.

4 §

Antalet sakkunnigledamöter och ersättare

Antalet sakkunnigledamöter ska vara tillräckligt stort. Bestämmelser om antalet sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen finns i 6 kap. 2 §.

För sakkunnigledamöterna kan det förordnas ett tillräckligt antal ersättare. Bestämmelserna om sakkunnigledamöter ska tillämpas också på ersättarna.

5 §

Sakkunnigledamöternas mandattid

Sakkunnigledamöterna förordnas för en mandattid på fem år i sänder. Om ett uppdrag som sakkunnigledamot blir ledigt före utgången av mandattiden, kan en ny sakkunnigledamot förordnas i den tidigare sakkunnigledamotens ställe.

Ett förordnande till sakkunnigledamot gäller dock högst till dess att sakkunnigledamoten uppnår den avgångsålder som föreskrivs för domare.

6 §

Ledigförklaring av uppdrag

Respektive domstol ledigförklarar uppdragen som sakkunnigledamot.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte de sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen som förordnas utifrån de förslag som avses i 13 och 15 §.

Domstolen får skaffa utlåtanden och annan utredning om sökandena.

7 §

Framställning om förordnande till ett uppdrag

Domstolen gör en motiverad framställning till justitieministeriet för föredragning för statsrådet eller republikens president om vilken av de sökande till ett sakkunniguppdrag som bör förordnas att sköta uppdraget.

Framställning om förordnande av de av arbetsdomstolens ledamöter som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden görs utifrån de förslag som avses i 13 §. Framställning om förordnande av de av försäkringsdomstolens ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och de ledamöter som är insatta i militärskadeärenden görs utifrån de förslag som avses i 15 §. Försäkringsdomstolen ska dessutom höra social- och hälsovårdsministeriet innan en framställning om förordnande av en läkarledamot vid försäkringsdomstolen lämnas till justitieministeriet.

8 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid förvaltningsdomstolarna

Sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna ska när det gäller ärenden som avses i

1) 7 § 1 mom. 1 och 1 a-punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med barnskydd,

2) 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med specialomsorger om personer med utvecklingsstörning,

3) 7 § 1 mom. 3 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna vara legitimerade läkare och ha förtrogenhet med psykiatri,

4) 7 § 1 mom. 4 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med missbrukarvård,

5) 7 § 1 mom. 5 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna vara specialistläkare som har förtrogenhet med smittsamma sjukdomar.

9 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid högsta förvaltningsdomstolen

Behörighetsvillkor för högsta förvaltningsdomstolens miljösakkunnigråd är lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom ska han eller hon vara förtrogen med uppgifter inom området för den lagstiftning som ska tillämpas.

Behörighetsvillkor för högsta förvaltningsdomstolens överingenjörsråd är lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området. Dessutom ska han eller hon vara förtrogen med patentärenden.

10 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid marknadsdomstolen

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn samt upphandling förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konkurrensrätt, upphandling, energimarknaden, ekonomiska vetenskaper, marknadsföring, värdepappersmarknaden, näringslivet eller ekonomiska frågor.

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av mål och ärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen samt vara förtrogen med frågor som gäller det tekniska området i fråga eller patentering eller med marknadsföring, ekonomiska vetenskaper, näringslivet eller ekonomiska frågor eller med konst.

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av marknadsrättsliga mål och ärenden förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konsumentskydd, marknadsföring, näringslivet eller ekonomiska frågor.

11 §

Behörighetsvillkor för en sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen i mål eller ärenden som behandlas i en och samma rättegång

När marknadsdomstolen behandlar mål eller ärenden som hör till olika ärendegrupper i en och samma rättegång är en sakkunnigledamot som är behörig att delta i behandlingen av något av de mål eller ärenden som behandlas i den rättegången, behörig att delta också i behandlingen av de övriga mål eller ärenden som behandlas där.

12 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen förutsätts ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med förhållandena inom arbetslivet.

Andra sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen ska vara förtrogna med arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

13 §

Förslag till förordnande av med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden förtrogna sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden och tjänsteförhållanden förordnas utifrån förslag av aktörer som företräder arbetsgivar- och arbetstagarintressen enligt följande:

1) av de ledamöter som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden

a) fyra på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för arbetsgivarföreningarna, och

b) fyra på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för arbetstagarnas och funktionärernas fackföreningar, samt

2) av de ledamöter som är förtrogna med tjänsteförhållanden

a) två på förslag av finansministeriet, kommunala arbetsmarknadsverket, evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk och Finlands Bank, och

b) två på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för fackföreningarna för statstjänstemännen, Finlands Banks tjänstemän, de kommunala tjänsteinnehavarna samt de kyrkliga tjänsteinnehavarna.

Bland de föreslagna sakkunnigledamöterna ska det finnas personer som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden inom industrin, jordbrukssektorn och servicesektorn.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns ledamöter att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan arbetsdomstolen gör en framställning om förordnande ska arbetsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Sakkunnigledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av arbetsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Arbetsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

14 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid försäkringsdomstolen

En läkarledamot vid försäkringsdomstolen ska vara legitimerad läkare.

Av de övriga sakkunnigledamöterna vid försäkringsdomstolen ska en del vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten samt en del vara insatta i militärskadeärenden.

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och sakkunnigledamöter som ska vara insatta i militärskadeärenden förordnas

1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av

a) representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

b) kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare,

c) statens arbetsmarknadsverk och de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare,

d) de mest representativa företagarorganisationerna,

e) de mest representativa lantbruksföretagarorganisationerna, och

f) försvarsministeriet och de mest representativa arbetstagarorganisationerna, samt

2) de ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden och insatta i förhållandena för ersättningstagare på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för ersättningstagarna och de militära ledamöterna på förslag av försvarsministeriet.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns medlemmar att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan försäkringsdomstolen gör en framställning om förordnande ska försäkringsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Ledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av försäkringsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Försäkringsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

16 §

Behörighetsvillkor som gäller sakkunnigledamöters språkkunskaper

Till sakkunnigledamot vid en förvaltningsdomstol kan den förordnas som har goda muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom förvaltningsdomstolens domkrets samt

1) vid enspråkiga förvaltningsdomstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra nationalspråket, eller

2) vid tvåspråkiga förvaltningsdomstolar nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra nationalspråket.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller sakkunnigledamöternas och ersättares språkkunskaper vid Ålands förvaltningsdomstol utfärdas med stöd av självstyrelselagen för Åland genom förordning av statsrådet.

Till sakkunnigledamot vid högsta förvaltningsdomstolen, till sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen, till sådan sakkunnigledamot vid arbetsdomstolen som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen, samt till läkarledamot vid försäkringsdomstolen kan den förordnas som har goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska och nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden samt vid försäkringsdomstolen de sakkunnigledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och de sakkunnigledamöter som insatta i militärskadeärenden ska förordnas så att det bland dem finns ett tillräckligt antal som är kunniga i finska och ett tillräckligt antal som är kunniga i svenska.

17 §

Redogörelse för bindningar

Den som föreslås för uppdraget som sakkunnigledamot ska före förordnandet till uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna domstolen en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 11 kap. 12 §.

18 §

Sakkunnigledamöters ställning vid omstrukturering av domstolsväsendet

Om en sakkunnigledamots uppgifter flyttas till en annan domstol i samband med omstrukturering av domstolsväsendet har sakkunnigledamoten rätt att fortsätta i sitt uppdrag i den andra domstolen.

19 §

Skriftlig varning och avstängning från ett uppdrag som sakkunnigledamot

En sakkunnigledamot kan ges en skriftlig varning och han eller hon kan avstängas från uppdraget som sakkunnigledamot med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 15 kap. föreskrivs om skriftlig varning till domare och avstängning av domare från tjänsteutövning.

20 §

Utredning över sakkunnigledamöters hälsotillstånd och entledigande på grund av arbetsoförmåga

Sakkunnigledamöters hälsostillstånd kan vid behov utredas med iakttagande av 19 § i statstjänstemannalagen.

Vad som i 16 kap. 2 § i denna lag föreskrivs om entledigande av domare på grund av arbetsoförmåga tillämpas även på sakkunnigledamöter.

21 §

Befrielse av sakkunnigledamot från sitt uppdrag

Om ett behörighetsvillkor för en sakkunnigledamot är att ledamoten är legitimerad läkare eller specialistläkare och om han eller hon inte längre har rätt att utöva yrket som legitimerad läkare eller rätten har begränsats i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), ska domstolen i fråga befria honom eller henne från uppdraget eller förordna att han eller hon inte får sköta sitt uppdrag under en viss tid. Innan sakkunnigledamoten befrias från uppdraget ska han eller hon ges tillfälle att bli hörd.

22 §

Sakkunnigledamöters arvode

Till sakkunnigledamöter betalas av statens medel ett skäligt arvode och en skälig ersättning. Arvodenas och ersättningarnas grunder och belopp fastställs av justitieministeriet.

18 kap.

Assessorer

1 §

Assessorstjänster

Vid hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen kan det i utbildningssyfte finnas tjänster som assessor för viss tid och som tillsätts för tre år. Av särskilda skäl kan utnämningen till tjänsten förlängas med högst två år.

En person som har tjänstgjort som assessor i två år får under återstoden av sin mandattid även tjänstgöra i andra domaruppgifter eller som föredragande vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen.

Vid utnämning av assessor iakttas vad som i 12 kap. föreskrivs om utnämning av domare till tjänsteförhållande för viss tid.

2 §

Behörighetsvillkor och utnämningsgrunder för assessorer

Till assessor kan det utnämnas en person som uppfyller vad som föreskrivs i 10 kap. 1 § och som har minst tre års erfarenhet som domare, föredragande eller beredare vid en domstol, som åklagare, advokat eller rättsbiträde eller av någon annan sådan juridisk uppgift som kan anses ge färdigheter för domaruppgiften. En förutsättning är dessutom att han eller hon med godkänt resultat har avlagt ett prov för påvisande av kunskaper om centrala bestämmelser och allmänna principer för tjänstgöring som domare. På kraven på assessorers kunskaper i finska och svenska tillämpas 10 kap. 9 §.

3 §

Assessorers behörighet

I en domstols kollegiala beslutssammansättning får vid en och samma tidpunkt endast en assessor ingå som ledamot.

En assessor får inte ingå som ledamot av beslutssammansättningen i mål som gäller tjänstebrott som begåtts av domare.

En assessor får vara ordförande för domstolen.

4 §

Utbildningsprogram för assessorer

Syftet med utbildningsprogrammet för assessorer är att fördjupa assessorns lagkunskaper och juridiska kunnande samt ge honom eller henne goda färdigheter för självständiga rättsliga avgöranden även i omfattande och svåra mål och ärenden.

Assessorn ska under sin mandattid delta i det utbildningsprogram som domarutbildningsnämnden utarbetat och följa den individuella studieplan som utarbetats för honom eller henne på utbildningsplatsen.

5 §

Avbrott i utbildningsprogrammet

Chefsdomaren kan av grundad anledning bevilja en assessor tillstånd att göra avbrott i utbildningsprogrammet. Ett program som avbrutits kan slutföras efter avbrottet.

6 §

Avslutande av utbildningsprogrammet

En assessor ska efter att ha tjänstgjort i uppgiften den minimitid på tre år som avses i 1 § 1 mom. avfatta ett slutarbete eller avlägga ett slutprov där den kompetens och det kunnande som krävs i domaruppdraget bedöms. Provet anordnas av domarutbildningsnämnden.

Den som genomgått utbildningsprogrammet för assessorer och avfattat slutarbetet eller avlagt slutprovet med godkänt resultat kan beviljas rätt att använda titeln domarutbildad. Domarutbildningsnämnden beviljar rätten på ansökan.

Bestämmelser om domarutbildningsnämnden finns i 21 kap.

19 kap.

Övrig personal

1 §

Föredragande och beredare

Vid domstolarna finns föredragande och beredare enligt följande:

1) vid hovrätterna föredragande vid hovrätten,
2) vid förvaltningsdomstolarna föredragande vid förvaltningsdomstolen,
3) vid marknadsdomstolen beredare vid marknadsdomstolen,
4) vid arbetsdomstolen föredragande vid arbetsdomstolen,
5) vid försäkringsdomstolen föredragande vid försäkringsdomstolen.

Vid förvaltningsdomstolarna kan det dessutom finnas notarier som föredragande.

I arbetsordningen kan även andra än i 1 och 2 mom. avsedda tjänstemän som uppfyller behörighetsvillkoren förordnas vara föredragande.

En föredragande kan vara beredare av ett mål eller ärende när en domare föredrar saken i enlighet med 9 kap. 3 §.

2 §

Utnämning av föredragande och beredare

Föredragandena och beredarna utnämns av respektive domstol.

3 §

Behörighetsvillkor för föredragande och beredare

Behörighetsvillkor för en tjänst som avses i 1 § 1 mom. är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Föredragande vid hovrätten ska dessutom ha erfarenhet av domaruppgifter. Föredragande vid arbetsdomstolen ska dessutom vara förtrogen med frågor som gäller arbetsavtalsförhållanden.

Behörighetsvillkor för en tjänst som notarie som avses i 1 § 2 mom. är lämplig högskoleexamen.

Vad som i 10 kap. 9 § föreskrivs om behörighetsvillkor när det gäller språkkunskaper för domare tillämpas även när det gäller språkkunskaper för föredragande och beredare.

4 §

Tingsnotarier

Vid tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna finns det tingsnotarier som utför domstolspraktik och deltar i behandlingen och avgörandet av rättskipningsmål och rättskipningsärenden med iakttagande av lagen om domstolspraktik (/).

Bestämmelser om behörighetsvillkor för och utnämnande av tingsnotarie finns i 3 § i lagen om domstolspraktik.

5 §

Kanslichef och övrig personal

Vid en domstol kan det finnas en tjänst som kanslichef eller en tjänst som förvaltningschef eller någon annan motsvarande tjänst med uppgift att sköta domstolens administration. En domstol kan även ha annan personal i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

Behörighetsvillkor för kanslichef är lämplig högre högskoleexamen. Bestämmelser om behörighetsvillkoren för annan personal kan meddelas i domstolens arbetsordning, om detta är befogat med tanke på skötseln av de uppgifter som hör till tjänsten i fråga.

Respektive domstol utnämner kanslichefen eller förvaltningschefen och övriga tjänstemän samt anställer personal i arbetsavtalsförhållande.

6 §

Kanslipersonalens behörighet

Tingsrättens lagman kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har avgett en försäkran som motsvarar domarförsäkran samt har fått den utbildning som uppgiften kräver och har tillräckligt kunnande för uppgiften att

1) i mål som avses i 5 kap. 3 § i rättegångsbalken

a) meddela tredskodom,

b) meddela avgörande om rättegångskostnader med stöd av 21 kap. 8 c § i rättegångsbalken samt meddela dom, om svaranden har medgett käromålet,

c) fatta beslut om att avskriva målet, om käranden har återkallat talan och svaranden inte yrkar på avgörande,

2) avgöra en ansökan om äktenskapsskillnad med stöd av 25 § 1 mom. i äktenskapslagen (234/1929), om båda makarna har hemort i Finland.

Om ett i 1 mom. avsett mål eller ärende som ska avgöras av någon som hör till kanslipersonalen visar sig vara omfattande, lämnar rum för tolkning eller annars är svårt att avgöra, ska det hänskjutas till en tingsnotarie eller en lagfaren ledamot vid tingsrätten för avgörande.

Chefsdomaren kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har tillräckligt kunnande att utfärda stämningar och intyg, verkställa delgivningar samt vidta andra åtgärder i anknytning till beredningen, behandlingen eller verkställandet av rättskipningsärenden och rättskipningsmål.

7 §

Tjänstledighet och skötseln av en tjänst

Beslut om tjänstledighet för i detta kapitel avsedd personal i tjänsteförhållande fattas av respektive domstol.

8 §

Föredragandes och beredares bisysslor

Vad som i 9 kap. 5—7 § föreskrivs om domares bisysslor tillämpas även på bisysslor för föredragande och beredare vid domstolar.

9 §

Utbildning för föredragande och beredare

Vad som i 9 kap. 4 § föreskrivs om utbildning för domare tillämpas även på föredragande och beredare vid domstolar.

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

20 kap.

Domarförslagsnämnden

1 §

Uppgift, tillsättning och sammansättning

Domarförslagsnämnden har till uppgift att bereda tillsättning av domartjänster.

Domarförslagsnämnden tillsätts av statsrådet för fem år i sänder.

Ordförande i domarförslagsnämnden är en av högsta domstolen vald ledamot och vice ordförande en av högsta förvaltningsdomstolen vald ledamot. Övriga ledamöter är en hovrättspresident, överdomaren vid en förvaltningsdomstol, lagmannen vid en tingsrätt, en annan ordinarie hovrättsdomare, en tingsdomare, två förvaltningsrättsdomare eller en förvaltningsrättsdomare och en domare vid en specialdomstol, en advokat, en åklagare och en ledamot som företräder den juridiska forskningen och undervisningen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

2 §

Nominering av ledamöter

Domarförslagsnämnden tillsätts efter det att

1) högsta domstolen inom sig har nominerat sin ledamot och ersättare,

2) högsta förvaltningsdomstolen inom sig har nominerat sin ledamot och ersättare,

3) hovrättspresidenterna bland sig har nominerat sin ledamot och ersättare,

4) överdomarna vid förvaltningsdomstolarna bland sig har nominerat sin ledamot och ersättare,

5) högsta domstolen utifrån anmälningar har nominerat ledamöter och ersättare bland lagmännen vid tingsrätterna, de andra ordinarie hovrättsdomarna och tingsdomarna,

6) högsta förvaltningsdomstolen utifrån anmälningar har nominerat ledamöter och ersättare bland förvaltningsrättsdomarna eller specialdomstolarnas domare,

7) Finlands Advokatförbund bland sina medlemmar har nominerat ledamot och ersättare att företräda advokatkåren,

8) riksåklagaren har nominerat ledamot och ersättare att företräda åklagarna,

9) justitieministeriet har nominerat ledamot och ersättare att företräda den juridiska forskningen och undervisningen.

3 §

Nomineringsförfarande

Till uppgifterna som ledamot och ersättare som avses i 2 § 5—9 punkten ska det nomineras dubbelt så många kandidater som det antal ledamöter och ersättare som ska tillsättas. Före kandidatnomineringen enligt 2 § 9 punkten ska justitieministeriet höra enheter som företräder den juridiska forskningen och undervisningen.

Högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen förklarar de uppgifter som avses i 2 § 5 och 6 punkten lediga att sökas och underrättar justitieministeriet om kandidatnomineringarna till uppgifterna i fråga.

Justitieministeriet begär kandidatnomineringar till de uppgifter som avses i 2 § 7 och 8 punkten av Finlands Advokatförbund och riksåklagaren.

4 §

Ledamots avgång

Ledamöter och ersättare i domarförslagsnämnden befrias från sitt uppdrag av statsrådet.

I stället för en ledamot som avgår utnämns med iakttagande av det förfarande som föreskrivs ovan en efterträdare för återstoden av mandattiden.

5 §

Beslutförhet

Domarförslagsnämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst åtta andra ledamöter eller ersättare är närvarande.

6 §

Personal

Domarförslagsnämnden har en sekreterare. Nämnden kan dessutom ha föredragande med uppdraget som bisyssla och annan personal. Sekreteraren och föredragande med uppdraget som bisyssla har till uppgift att bereda och föredra nämndens utnämningsframställningar och utlåtanden. Dessutom sköter sekreteraren organiseringen av nämndens övriga verksamhet.

Sekreteraren och föredragande med uppdraget som bisyssla ska ha annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt samt god kännedom om domstolarnas verksamhet.

Domarförslagsnämnden utnämner sekreteraren och föredragandena med uppdraget som bisyssla för viss tid. Övrig personal anställs av sekreteraren.

7 §

Närmare föreskrifter

Närmare föreskrifter om domarförslagsnämndens byrå och personal samt om organiseringen av arbetet och behandlingen av ärenden i domarförslagsnämnden får meddelas i en arbetsordning som fastställs av nämnden.

21 kap.

Domarutbildningsnämnden

1 §

Uppgifter

Domarutbildningsnämnden har till uppgift att

1) sköta planeringen av den utbildning som ordnas för domstolsledamöter, föredragande, beredare, tingsnotarier och övrig personal vid domstolarna i samarbete med justitieministeriet och domstolarna,

2) sköta planeringen och anordnandet av de prov och prestationer som avses i 18 kap. 2 § och 6 § 1 mom.,

3) sköta ordnandet av ansökningsförfarandet för assessorstjänster samt det förberedande urvalet av assessorer,

4) sköta ordnandet av det centraliserade förfarandet för ansökan om praktikplatser enligt lagen om domstolspraktik samt urvalet och utnämningen av tingsnotarier,

5) ge hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen anvisningar om innehållet i den individuella studieplan för assessorer som avses i 18 kap. 4 § 2 mom.,

6) ge tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna anvisningar om innehållet i den praktikplan som avses i 12 § i lagen om domstolspraktik,

7) på begäran lämna utlåtande till justitieministeriet om de personer som ska väljas till ledarutbildning eller annan utbildning inom domstolsväsendet,

8) bevilja den i 18 kap. 6 § 2 mom. avsedda rätten att använda titeln domarutbildad,

9) bevilja den i 18 § i lagen om domstolspraktik avsedda titeln vicehäradshövding.

2 §

Tillsättning och sammansättning

Domarutbildningsnämnden tillsätts av statsrådet för fem år i sänder.

Domarutbildningsnämnden har en ordförande, en vice ordförande och åtta övriga ledamöter. Ordföranden, vice ordföranden och fyra ledamöter ska vara domare som innehar ordinarie tjänst. Övriga ledamöter är en åklagare, en advokat, en ledamot som företräder den juridiska forskning-

en och undervisningen samt en ledamot som företräder justitieministeriet. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Nämndens domarledamöter ska jämlikt företräda olika domstolar och minst en av domarledamöterna ska vara chefsdomare.

3 §

Nominering av ledamöter

Domarutbildningsnämnden tillsätts efter det att

1) domarförslagsnämnden utifrån anmälningar har nominerat ordförande, vice ordförande och övriga domarledamöter samt deras ersättare,

2) riksåklagaren har nominerat ledamot och ersättare att företräda åklagarna,

3) Finlands Advokatförbund bland sina medlemmar har nominerat ledamot och ersättare att företräda advokatkåren,

4) justitieministeriet har nominerat ledamot och ersättare att företräda den juridiska forskningen och undervisningen,

5) justitieministeriet har nominerat sin egen ledamot och ersättare.

Vad som i 20 kap. 3 § 1 och 3 mom. föreskrivs om nominering av ledamöter och ersättare i domarförslagsnämnden tillämpas även vid nominering av ledamöter och ersättare i domarutbildningsnämnden.

4 §

Ledamots avgång

Ledamöter och ersättare i domarutbildningsnämnden befrias från sitt uppdrag av statsrådet.

I stället för en ledamot som avgår utnämns med iakttagande av det förfarande som föreskrivs ovan en efterträdare för återstoden av mandattiden.

5 §

Beslutförhet

Domarutbildningsnämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst fem andra ledamöter eller ersättare är närvarande. Utöver ordföranden eller vice ordföranden ska dessutom alltid minst tre andra domare vara närvarande.

6 §

Personal

Domarutbildningsnämnden har en sekreterare som bereder och föredrar de ärenden som behandlas i nämnden samt sköter organiseringen av nämndens övriga verksamhet. Sekreteraren ska ha lämplig högre högskoleexamen och god kännedom om domstolarnas verksamhet eller om vuxenutbildning.

Domarutbildningsnämnden utnämner sekreteraren.
Nämnden kan dessutom ha annan personal som anställs av sekreteraren.

7 §

Närmare föreskrifter

Närmare föreskrifter om domarutbildningsnämndens byrå och personal samt om organiseringen av arbetet och behandlingen av ärenden i nämnden får meddelas i en arbetsordning som fastställs av nämnden.

22 kap.

Mål som gäller tjänstebrott

1 §

Tjänstebrott

Mål som gäller åtal av domstolsledamöter eller tjänstemän vid domstolar för tjänstebrott behandlas
1) av högsta domstolen, om målet gäller en ledamot vid en hovrätt,
2) av hovrätten, om målet gäller
a) en ledamot eller en tingsnotarie eller kanslichefen vid en tingsrätt inom hovrättens domkrets, eller någon som hör till kanslipersonalen, om målet avser tjänstebrott som begåtts i en uppgift som avses i 19 kap. 6 § 1 mom.,
b) en ledamot, kanslichefen, en föredragande, en notarie eller tingsnotarie vid en förvaltningsdomstol som finns inom hovrättens domkrets,
3) av Helsingfors hovrätt, om målet gäller
a) en ledamot, kanslichefen eller en beredare vid marknadsdomstolen,
b) en ledamot, kanslichefen eller en föredragande vid försäkringsdomstolen,
c) en ledamot, kanslichefen eller en föredragande vid arbetsdomstolen,
d) kanslichefen, en föredragande eller en tingsnotarie vid en annan hovrätt än Helsingfors hovrätt,
4) av Åbo hovrätt, om målet gäller i 3 punkten underpunkt d avsedda tjänstemän vid Helsingfors hovrätt.
Vad som i denna paragraf föreskrivs om kanslichef tillämpas också på den som utnämnts till en i 19 kap. 5 § 1 mom. avsedd tjänst som förvaltningschef eller till en motsvarande tjänst.
Vad som i denna paragraf föreskrivs om den som tjänstgör som föredragande tillämpas också på den som med stöd av 19 kap. 1 § 3 mom. förordnats till uppdrag som föredragande vid samma domstol.

23 kap.

Ändringssökande

1 §

Sökande av ändring i beslut om tillstånd för bisyssla

Ett domstolsbeslut som gäller ett i 9 kap. 5 § avsett tillstånd för bisyssla får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

2 §

Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning

Ett i 15 kap. 1 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

Ett beslut som gäller skriftlig varning får överklagas enligt följande:

1) ett beslut av lagmannen vid en tingsrätt hos hovrätten,

2) ett beslut av presidenten vid en hovrätt eller vid arbetsdomstolen hos högsta domstolen,

3) ett beslut av överdomaren vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,

4) ett beslut av högsta domstolens president eller högsta förvaltningsdomstolen president hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfåendet av beslutet lämnas till den domstol där domaren är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och chefsdomarens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

3 §

Sökande av ändring i beslut om avstängning från tjänsteutövning

Ett i 15 kap. 2 § avsett beslut om avstängning från tjänsteutövning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

Beslutet får överklagas enligt följande:

1) ett beslut av tingsrätten hos hovrätten,

2) ett beslut av en hovrätt eller arbetsdomstolen hos högsta domstolen,

3) ett beslut av en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,

4) ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfåendet av beslutet lämnas till den domstol där domaren är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och domstolens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

4 §

Sökande av ändring i beslut om entledigande på grund av arbetsoförmåga

Ett i 16 kap. 2 § 2 mom. 1 punkten avsett beslut av hovrätten om entledigande av domare på grund av arbetsoförmåga får överklagas genom besvär hos högsta domstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Hovrättens beslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

5 §

Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget

Ett i 17 kap. 21 § avsett beslut av en förvaltningsdomstol eller försäkringsdomstolen om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

6 §

Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut

Omprövning av bedömningen av prov som avses i 18 kap. 2 § eller 6 § 1 mom. får begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får inte överklagas genom besvär.

Andra beslut som domarutbildningsnämnden har meddelat får överklagas hos förvaltningsdomstolen genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

24 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2 §

Lagar som upphävs

Genom denna lag upphävs följande lagar:
1) tingsrättslagen (581/1993),
2) hovrättslagen (56/1994),
3) lagen om högsta förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter (1266/2006),
4) lagen om marknadsdomstolen (99/2013),
5) lagen om försäkringsdomstolen (132/2003),
6) lagen om utnämning av domare (205/2000),
7) lagen om hållande av underrätts sammanträde annorstädes än å den ordinarie domstolsplatsen (141/1932).

3 §

Förordningar som förblir i kraft

Följande förordningar förblir i kraft:
1) statsrådets förordning om tingsrätternas domkretsar (1053/2014),
2) statsrådets förordning om hovrätternas domkretsar (337/2013),
3) justitieministeriets förordning om tingsrätternas kansli- och sammanträdesplatser (454/2009).

4 §

Övergångsbestämmelser som gäller chefsdomare

Vid tillsättande av en tjänst som chefsdomare som ledigförklarats före ikraftträdandet av denna lag iakttas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Den som har utnämnts till en ordinarie chefsdomartjänst före denna lags ikraftträdande anses ha avgått från sin tjänst vid den tidpunkt då han eller hon utnämnts till chefsdomare vid en annan domstol för i 11 kap. 2 § 1 mom. föreskriven tid. En sådan chefsdomare har vid utgången av mandattiden inte rätt att återgå till tjänsten som ordinarie chefsdomare. På domarens rätt att vid utgången av mandattiden bli utnämnd till en ordinarie domartjänst tillämpas 11 kap. 13 §.

En ordinarie chefsdomare som utnämnts före ikraftträdandet av denna lag kan på egen ansökan förflyttas till en annan ledig domartjänst vid domstolen i fråga, om han eller hon har tjänstgjort som chefsdomare i minst sju år utan avbrott och har fyllt 63 år. Chefsdomaren ska meddela sin avsikt att övergå till en annan domartjänst innan den tjänsten ledigförklaras. Beslut om förflyttning fattas av den utnämnande myndigheten. En chefsdomare som övergått till en domartjänst är vid avgörande av rättskipningsmål eller rättskipningsärenden näst efter chefsdomaren äldst i tjänsten.

5 §

Övergångsbestämmelser som gäller vissa andra domare

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningen förvaltningsråd vid högsta förvaltningsdomstolen till justitieråd.

Domare vid hovrätten är också de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till hovrättslagmän och domare vid försäkringsdomstolen de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till lagmän vid försäkringsdomstolen. På dem tillämpas bestämmelserna om hovrättsråd respektive försäkringsrättsdomare.

Den som är utnämnd till en tjänst som hovrättslagman eller lagman vid försäkringsdomstolen vid ikraftträdandet av denna lag har rätt att tjänstgöra i uppgifter som kräver ledarförmåga. När de tjänstgör i sådana uppgifter är de medlemmar av domstolens ledningsgrupp samt ingår i den sammansättning som avses i 11 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten.

6 §

Övergångsbestämmelser som gäller övrig personal

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningarna fiskal och assessor vid hovrätten till föredragande vid hovrätten, benämningen förvaltningsrättssekreterare till föredragande vid förvaltningsdomstolen, benämningen marknadsrättssekreterare till beredare vid marknadsdomstolen, benämningen sekreterare vid arbetsdomstolen till föredragande vid arbetsdomstolen och benämningarna assessor och försäkringsrättssekreterare vid försäkringsdomstolen till föredragande vid försäkringsdomstolen.

Om en föredragande som avses i 9 § i den upphävda hovrättslagen har utnämnts till hovrättens sammansättning i ett mål eller ärende före ikraftträdandet av denna lag, är sammansättningen i fråga domför i målet eller ärendet efter det att denna har lag har trätt i kraft. Om en föredragande vid försäkringsdomstolen ingår som lagfaren ledamot i ett mål eller ärende som behandlas av försäkringsdomstolen före denna lags ikraftträdande, får han eller hon ingå i beslutssammansättningen efter det att denna lag har trätt i kraft.

På den som utnämnts till tingsfiskal före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 3 a, 3 b och 4 a §, 14 § 3 mom., 17 § och 20 § 2 mom. i den upphävda tingsrättslagen.

7 §

Hänvisningar till tidigare lag

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om domstolspraktik

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om tingsnotarier finns förutom i denna lag även i domstolslagen (/).

På tingsnotariers skyldigheter och ansvar när de utövar dömande makt tillämpas vad som i 9 kap. 1 och 2 § i domstolslagen föreskrivs om domares skyldigheter och ansvar.

2 §

Domstolspraktikens innehåll

Med *domstolspraktik* avses ett praktiksystem vars avsikt är att ge tingsnotarier insikt i rättskipningen vid tingsrätter, hovrätter och förvaltningsdomstolar. Praktiksystemet omfattar arbetspraktik, utbildning och uppföljning.

Till domstolspraktiken hör två sex månaders praktikperioder. Den första perioden utförs i en tingsrätt och den andra i en tingsrätt, hovrätt eller förvaltningsdomstol.

3 §

Utnämning av och behörighetsvillkor för tingsnotarier

Tingsnotarierna vid en tingsrätt, hovrätt och förvaltningsdomstol utnämns av domarutbildningsnämnden för en viss tid som motsvarar praktikperioden.

Till tingsnotarie kan den utnämnas som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och som har de personliga egenskaper som behövs för rättskipningsuppgifter samt lämplighet för rättsliga avgöranden.

På behörighetsvillkoren för tingsnotarier när det gäller språkkunskaper tillämpas vad som i 10 kap. 9 § i domstolslagen föreskrivs om domares behörighetsvillkor.

4 §

Ledigförklaring av praktikplatser

Domarutbildningsnämnden ledigförklarar praktikplatserna centraliserat en gång om året.

I ansökningsannonsen ska det nämnas om praktiken förutom vid en tingsrätt delvis kan utföras vid en hovrätt eller en förvaltningsdomstol.

5 §

Ansökan till domstolspraktik

Ansökan till domstolspraktik görs hos domarutbildningsnämnden.

Samma ansökan får gälla flera praktikplatser. I ansökan ska de ansökta praktikplatserna anges i prioritetsordning.

6 §

Antagning till domstolspraktik

Antagningen till domstolspraktik sker genom att sökanden utnämns till tingsnotarie för viss tid.

7 §

Urvalskriterier

Vid val av tingsnotarier iakttas behörighetsvillkoren enligt 3 § 2 mom. Sökandens lämplighet för rättsliga avgöranden bedöms utifrån studieframgångar, juridisk kompetens som påvisats genom studier eller på annat sätt samt utifrån arbetserfarenhet.

Sökandens personliga egenskaper kan bedömas genom intervjuer. Utlåtanden och annan utredning om en sökande får inhämtas med sökandens samtycke.

8 §

Domarförsäkran

Innan praktiken inleds ska tingsnotarien avge domarförsäkran enligt 1 kap. 7 § i domstolslagen i tingsrätten.

9 §

Praktik

Vid tingsrätten ska tingsnotarierna få erfarenhet av domaruppgifter och i hovrätten och förvaltningsdomstolen av de uppgifter som en föredragande har. De arbetsuppgifter som tilldelas tingsnotarierna ska vara av sådant slag att tingsnotarien får tillräckligt bred insikt i arbetet och domstolarnas verksamhet.

10 §

Handledning

Den domstol som är praktikplats utser en domare eller föredragande som handledare för tingsnotarien. Chefsdomaren och handledaren ska tillsammans se till att tingsnotarien får handledning och övervakas i sitt arbete.

11 §

Utbildning

En tingsnotarie är skyldig att delta i den utbildning som ordnas på praktikplatsen och i den gemensamma utbildning som ordnas för tingsnotarier.

Syftet med utbildningen är att utveckla tingsnotariens lagkunskap och juridiska kunnande samt i synnerhet ge färdigheter för rättsliga avgöranden.

12 §

Praktikplan

På praktikplatsen ska det upprättas en praktikplan för tingsnotarierna. I praktikplanen ska praktikens mål och innehåll anges.

Praktikplanen ska innehålla en beskrivning av målen och arbetsuppgifterna under varje del av praktikperioden, av orienteringen och utbildningen i de grupper av mål och ärenden som behandlas samt av uppföljningen av arbetsuppgifterna och utvärderingen av arbetet. Även andra med tanke på praktiken viktiga omständigheter ska nämnas i praktikplanen och där ska anges vem som ansvarar för handledningen av tingsnotarien.

13 §

Uppgifter

Vid tingsrätten ska tingsnotarierna sätta sig in i de uppgifter som utförs i domstolens kansli samt behandla och självständigt avgöra sådana mål och ärenden som hör till en tingsnotaries behörighet i enlighet med 14—16 §.

Vid hovrätten bistår tingsnotarierna vid beredningen av mål och ärenden. Tingsnotarierna får föra protokoll vid hovrättens sammanträden. I arbetsordningen får det bestämmas att tingsnotarien även är föredragande vid hovrätten.

Vid förvaltningsdomstolen bistår tingsnotarierna vid beredningen av mål och ärenden och är föredragande vid förvaltningsdomstolen.

14 §

Tingsnotariens befogenheter vid tingsrätten

En tingsnotarie får utan särskilt förordande förrätta vigsel till äktenskap samt i tingsrättens kansli behandla och avgöra mål som avses i 5 kap. 3 och 14 § i rättegångsbalken samt ansökningsärenden. Dessutom får en tingsnotarie föra protokoll vid tingsrättens sammanträden och utföra de uppgifter som avses i 19 kap. 6 § 1 mom. i domstolslagen.

15 §

Befogenheter vid tingsrätten för en tingsnotarie som tjänstgjort i två månader

När en tingsnotarie har tjänstgjort i två månader får han eller hon utan särskilt förordnande vara ordförande i tingsrätten

1) vid sammanträden med en domare i ansökningsärenden,

2) vid sammanträden med en domare i brottmål, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs annat straff än böter eller fängelse i högst två år och svaranden inte har häktats, meddelats reseförbud eller avstängts från tjänsteutövning för något av de brott som avses i åtalet,

3) vid skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997),

4) vid sammanträden med en domare i ärenden som gäller förvandlingsstraff för böter.

I sådana fall som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten får dock inte annat straff än böter dömas ut.

16 §

En tingsnotaries befogenheter enligt lagmannens förordnande

Lagmannen får förordna den som tjänstgjort som tingsnotarie i två månader att delta i behandlingen av enskilda mål som

1) ordförande, om det är fråga om ett tvistemål som gäller hyra av bostadslägenhet eller som gäller ett penningbelopp eller en egendom eller förmån vars värde är högst 20 000 euro,

2) ledamot i en sammansättning som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. och 2 § i rättegångsbalken,

3) ledamot i en sammansättning som avses i 2 kap. 3 § i rättegångsbalken,

4) ledamot i de fall som avses i 6 kap. 1 § i rättegångsbalken eller i 6 kap. 11 § i lagen om rättegång i brottmål,

5) ordförande i en sammansättning som avses i 2 kap. 1 § 1 mom. i rättegångsbalken i brottmål, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs annat straff än böter eller fängelse i högst två år och svaranden inte har häktats, meddelats reseförbud eller avstängts från tjänsteutövning för något av de brott som avses i åtalet.

I den sammansättning som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. och 3 § i rättegångsbalken ska ordföranden och en av de andra ledamöterna vara tingsrättens lagman eller en tingsdomare.

En tingsnotarie får inte förordnas att ensam eller som ordförande för tingsrätten behandla mål eller ärenden som på grund av sin art eller sin omfattning ska anses vara svåra att avgöra.

17 §

Avbrott i domstolspraktiken

Chefsdomaren kan av grundad anledning bevilja en tingsnotarie tillstånd att avbryta domstolspraktiken. En avbruten praktikperiod kan slutföras vid samma domstol som den börjat utföras vid.

18 §

Vicehäradshövdingstitel

Domarutbildningsnämnden tilldelar den som utfört domstolspraktik titeln vicehäradshövding. Titeln tilldelas på skriftlig ansökan efter det att tingsnotarien har deltagit i den utbildning som avses i 11 § och slutfört alla de uppgifter som anförtrotts honom eller henne. Ansökan ska åtföljas av ett intyg över slutförd praktik.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om nämndemän vid tingsrätterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om i 2 kap. 6 § 1 mom. i domstolslagen (/) avsedda nämndemän vid tingsrätterna. Om inte något annat föreskrivs i denna eller i någon annan lag, ska i

fråga om nämndemäns ställning och rätt att kvarstå i uppdraget tillämpas vad som i 17 kap. i domstolslagen föreskrivs om sakkunnigledamöters ställning och rätt att kvarstå i uppdraget.

På val av nämndemän och en vald nämndemans rätt att vägra ta emot uppdraget samt på skötseln av uppdraget som nämndeman under behandlingen av besvär och under val tillämpas vad som i 10 kap. i kommunallagen (410/2015) föreskrivs om kommunens förtroendevalda.

2 §

Behörighetsvillkor för nämndemän och urvalskriterier

En nämndeman ska vara finsk medborgare och bosatt i en kommun inom tingsrättens domkrets. Nämndemannen får inte vara försatt i konkurs, hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats och han eller hon ska vara att betrakta som lämplig för uppdraget som nämndeman.

Den som inte har fyllt 25 år eller som har fyllt 65 år får inte väljas till nämndeman. Den som innehar en tjänst vid en allmän domstol eller vid Brottspåföljdsmyndigheten eller som i sin tjänst utför utsökningsuppgifter, förundersökning av brott eller tull- eller polisbevakning får inte vara nämndeman, inte heller en åklagare, advokat eller någon annan som yrkesmässigt bedriver advokatverksamhet.

3 §

Fastställelse och ändring av antalet nämndemän

Justitieministeriet fastställer antalet nämndemän vid tingsrätterna. Om flera kommuner ingår i tingsrättens domkrets, fastställer justitieministeriet antalet nämndemän som ska väljas från varje kommun, i första hand i proportion till antalet mantalsskrivna invånare i kommunen. Från varje kommun ska dock väljas minst en nämndeman.

Antalet nämndemän kan ändras på framställning av kommunfullmäktige eller tingsrätten, om invånarantalet i kommunerna inom domkretsen eller antalet mål och ärenden som ska behandlas i tingsrätten i den sammansättning som avses i 2 kap. 1 § i rättegångsbalken väsentligen har förändrats.

Om kommunindelningen eller den judiciella indelningen ändras, kan justitieministeriet ändra antalet nämndemän utan den framställning som avses i 2 mom. När antalet nämndemän ändras kan ministeriet samtidigt bestämma huruvida nytt val av nämndemän från kommunerna i fråga ska förrättas för återstoden av mandatperioden.

Innan antalet nämndemän fastställs eller ändras ska tingsrätten och kommunerna inom tingsrättens domkrets ges tillfälle att yttra sig i saken.

4 §

Val av nämndemän

Kommunfullmäktige väljer nämndemännen för en period som motsvarar fullmäktiges mandatperiod.

Om en huvudförhandling pågår vid utgången av den mandatperiod som föreskrivs i 1 mom. fortsätter nämndemannens uppdrag tills målet har avgjorts i tingsrätten.

De nämndemän som väljs i kommunen ska så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen.

5 §

Redogörelse för bindningar

En nämndeman ska innan han eller hon inleder uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna tingsrätten en redogörelse enligt 11 kap. 12 § i domstolslagen för sina bindningar.

6 §

Domarförsäkran

En nämndeman ska avge domarförsäkran. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen.

7 §

Nämndemännens deltagande i sammanträde

Tingsrättens lagman ska se till att nämndemännen deltar i tingsrättens sammanträden i tur och ordning.

Till ledamöter vid jorddomstolen kallar jorddomstolens ordförande nämndemän från en eller flera tingsrätter inom vars domkrets det område, den gräns eller en del av det område eller den gräns finns som den aktuella förrättningen gäller. Av särskilda skäl kan till ledamöter vid jorddomstolen också kallas nämndemän vid någon annan tingsrätt som hör till tingsrättens domkrets i jordrättsmål och jordrättsärenden.

En nämndeman som under ett kalenderår har deltagit i sammanträden i 20 dagar, får inte delta i fler sammanträden under det kalenderåret, om det inte är fråga om fortsatt behandling av ett tidigare mål eller ärende.

8 §

Tillfälliga nämndemän

Om tingsrättens sammansättning inte är domför på grund av att en nämndeman har fått ett överraskande förhinder och sammansättningen på grund av långa avstånd eller andra särskilda skäl som beror på de lokala förhållandena inte utan olägenhet för tingsrättens verksamhet kan kompletteras med någon som har valts till nämndeman, kan tingsrättens ordförande kalla in någon som uppfyller behörighetsvillkoren för nämndemän som tillfällig nämndeman. Den som inkallats som tillfällig nämndeman ska avge domarförsäkran i tingsrätten innan han eller hon inleder sitt uppdrag.

9 §

Avgångsåldern för nämndemän

En nämndeman är skyldig att avgå från sitt uppdrag när han eller hon uppnår den avgångsålder som föreskrivs i 16 kap. 1 § i domstolslagen.

10 §

Befriande av nämndemän från uppdraget

Om en nämndeman förlorar sin behörighet eller annars blir olämplig att sköta uppdraget som nämndeman, ska tingsrätten i den sammansättning som avses i 2 kap. 1 § 1 mom. i rättegångsbalken befria nämndemannen från uppdraget eller bestämma att nämndemannen inte på en viss tid får sköta uppdraget som nämndeman. Innan nämndemannen befrias från sitt uppdrag ska han eller hon ges tillfälle att bli hörd.

Ändring i ett beslut om befrielse från uppdraget som nämndeman eller i ett beslut om fortsatt skötsel av uppdraget får sökas av nämndemannen i fråga genom besvär hos hovrätten. Beslutet ska iakttas trots besvär.

11 §

Anmälan om ledigt uppdrag som nämndeman

Blir ett uppdrag som nämndeman ledigt under pågående mandatperiod, ska tingsrättens lagman anmäla detta till den kommun som saken angår så att en ny nämndeman kan väljas för återstoden av mandatperioden.

12 §

Nämndemäns arvode och kostnadsersättning

Till en nämndeman betalas av statliga medel

1) arvode,

2) ersättning för inkomstbortfall och för kostnader som på grund av uppdraget som nämndeman föranleds av avlönande av vikarie, anordnande av barnvård eller något motsvarande,

3) resekostnadsersättning och dagtraktamente.

Justitieministeriet fastställer närmare grunder för och beloppet av det arvode, den ersättning och det dagtraktamente som en nämndeman erhåller.

Anser en nämndeman att han eller hon inte fått arvode eller ersättning enligt 1 och 2 mom., kan nämndemannen yrka på rättelse hos lagmannen vid tingsrätten. Yrkar inte nämndemannen rättelse inom ett år efter utgången av det kalenderår då betalning borde ha skett går rätten till förmånerna förlorad. I ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). I förvaltningsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

13 §

Ersättning för olycksfall som drabbat en nämndeman

Vid olycksfall som inträffat och yrkessjukdom som ådragits vid skötseln av ett nämndemannauppdrag betalas ersättning av statens medel enligt samma grunder som gäller för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). Ersättning betalas till den del den skadade inte med stöd av någon annan lag har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Ärenden som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av 1 mom. behandlas av Statskontoret. Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare, arbetsgivare och försäkringsanstalt ska på motsvarande sätt tillämpas på nämndemän, tingsrätten och Statskontoret. Vad som i avdelning IV i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om verkställande av förmåner och vad som i avdelning VIII i den lagen föreskrivs om sökande av ändring, omprövning och återkrav samt vad som i avdelning IX i den lagen föreskrivs om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter, avgiftsfrihet för uppgifter, ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoefficient, avrundning av belopp, regressrätt för försäkringsanstalten, rätt för en försäkringsanstalt att få tillbaka fullkostnadsavgiften av en trafikförsäkringsanstalt, jäv, skyldighet att bevara handlingar samt överförings- och utmätningsförbud ska även tillämpas på ersättningsärenden enligt denna paragraf.

14 §

Häradsdomartitel

Tingsrättens lagman kan som erkänsla för lång och förtjänstfull verksamhet i tingsrätten tilldela en nämndeman titeln häradsdomare.

15 §

Tjänstebrott

En nämndeman åtalas för tjänstebrott i hovrätten med iakttagande av vad som i 22 kap. i domstolslagen föreskrivs om tingsrätternas ledamöter. Hovrätten bestämmer om nämndemannen kan kvarstå i sitt uppdrag under den tid tjänsteåtalet är anhängigt.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

En nämndeman vid tingsrätten är skyldig att redogöra för sina bindningar när han eller hon för första gången efter denna lags ikraftträdande förordnas till sitt uppdrag.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om nominering av kandidater för uppdrag som domare vid eller ledamot av internationella domstolar och Europeiska unionens domstol

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Förfarandet enligt denna lag iakttas när Finland nominerar en eller flera nationella kandidater för lediga uppdrag som domare vid eller ledamot av internationella domstolar och Europeiska unionens domstol.

2 §

Meddelande om lediga uppdrag

Uppgiften om lediga uppdrag som domare vid eller ledamot av internationella domstolar eller Europeiska unionens domstol ska, om Finland nominerar en eller flera nationella kandidater, tillkännages offentligt innan kandidaterna nomineras. Meddelandet om ett ledigt uppdrag ska publiceras på behörigt sätt. Bara en person som anmält sig till uppdraget kan nomineras som kandidat.

Avvikelse från förfarandet enligt 1 mom. kan göras av orsaker som hänger samman med internationella förpliktelser som är bindande för Finland eller av något annat tvingande skäl.

3 §

Sakkunnigdelegation

Statsrådet tillsätter efter föredragning från statsrådets kansli för sex år åt gången en sakkunnigdelegation för att bereda nomineringen av kandidater för uppdrag som domare vid eller ledamot av internationella domstolar och Europeiska unionens domstol.

4 §

Sakkunnigdelegationens sammansättning

Sakkunnigdelegationen ska ha nio ledamöter. Ledamöter i delegationen är företrädare för statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen och riksåklagarämbetet, en företrädare för de enheter som erbjuder juridisk forskning och undervisning vid universiteten, en företrädare för Finlands Advokatförbund samt en person som särskilt förordnas av det ministerium som föredrar nomineringsärendet i fråga för statsrådet. Varje ledamot har en personlig ersättare.

De personer som statsrådet förordnar till ledamöter av Permanenta skiljedomstolen med stöd av artikel 44 i konventionen om fredligt lösande av internationella tvister (FördrS 11/1924) ska vara ledamöter som avses i 1 mom.

Ordförande i delegationen är den ledamot som företräder statsrådets kansli och vice ordförande är dennas ersättare. I nomineringsärenden som vid statsrådet ska föredras från ett annat ministerium ska dock den ledamot som företräder ministeriet i fråga vara ordförande i delegationen och hans eller hennes ersättare ska vara vice ordförande.

5 §

Sakkunnigdelegationens beslutförhet

Delegationen är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna eller ersättarna är närvarande.

6 §

Nominerande myndighet

Statsrådet nominerar Finlands nationella kandidater till de uppdrag som avses i denna lag, om de inte utses i enlighet med det förfarande som avses i stadgan för den internationella domstolen (FördrS 1/1956).

7 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om tillsättande av den delegation som avses i 4 § och om dess verksamhet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse i lagen om utnämning av domare (205/2000) som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om rättegång i försäkringsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om försäkringsdomstolens domförhet, om behandlingen av rättskipningsmål och rättskipningsärenden i försäkringsdomstolen samt om extraordinärt ändringssökande i försäkringsdomstolens beslut. Bestämmelser om försäkringsdomstolen finns dessutom i domstolslagen (/).

Vid behandlingen av mål och ärenden i försäkringsdomstolen tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat föreskrivs särskilt.

Bestämmelser om rättegångens offentlighet finns i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007).

2 kap.

Domförhet

2 §

Försäkringsdomstolens domförhet

Försäkringsdomstolen är domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter, om inte något annat föreskrivs nedan.

3 §

Försäkringsdomstolens domförhet i medicinska mål och ärenden

Om en medicinsk utredning kan inverka på målets eller ärendets avgörande, ska två lagfarna ledamöter och en läkarledamot delta i behandlingen av målet eller ärendet, om inte något annat föreskrivs nedan.

4 §

Försäkringsdomstolens domförhet med två ledamöter

Om den fråga som ska avgöras i saken inte är av en sådan art att det kräver en sammansättning med tre ledamöter, är försäkringsdomstolen domför i en sammansättning med två ledamöter av vilka den ena är en lagfaren ledamot och den andra en läkarledamot. Domförheten med två ledamöter förutsätter att saken gäller sökande av ändring i ett av Folkpensionsanstalten i första instans träffat avgörande om något annat än sjukpension, ersättning i samband med företagshälsovård eller rehabiliteringsförmåner och där avgörandet kan påverkas av medicinsk utredning.

Om ledamöterna inte är eniga om avgörandet i ett mål eller ärende som har behandlats i en sammansättning med två ledamöter, ska målet eller ärendet hänskjutas till en sammansättning med tre ledamöter för avgörande.

5 §

Försäkringsdomstolens domförhet med en ledamot

Försäkringsdomstolen är domför med en ledamot om inte den fråga som ska avgöras är av en sådan art att den förutsätter en sammansättning med tre eller fem ledamöter och gäller

1) avvisande av ett mål eller ärende som blivit anhängigt vid försäkringsdomstolen men inte hör till dess behörighet,

2) avvisande av ett mål eller ärende som kommit in efter besvärstiden,

3) ett mål eller ärende som med anledning av ny utredning i sin helhet ska återremitteras eller överföras till förmånsverket,

4) ett utmätningsärende och yrkanden i samband därmed,

5) avbrytande av verkställighet och yrkanden i samband därmed,

6) ett mål eller ärende där besvär, en ansökan eller yrkanden har återtagits helt och hållet samt yrkanden i samband därmed.

Vid sammansättning med en ledamot ska ledamoten vara en lagfaren ledamot vid försäkringsdomstolen.

6 §

Ledamöter insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamhet i sammansättningen

Beroende på målets eller ärendets art ingår det i försäkringsdomstolens sammansättning enligt 2 § dessutom två ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om

1) mål eller ärenden som gäller arbetspension för personer i privaträttsligt arbetsavtalsförhållande,

2) mål eller ärenden som gäller olycksfallsförsäkring,

3) arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd, utbildningsdagpenning, vuxenutbildningsstöd, ersättning för uppehälle, alterneringsersättning, lönegaranti eller ärenden där ansökan om medlemskap i en arbetslöshetskassa har förkastats eller en medlem uteslutits ur arbetslöshetskassan,

4) mål eller ärenden som gäller förvärvspension i kommunal anställning,

5) ärenden som gäller förvärvspension för personer i statens tjänst eller därmed jämförbar tjänst,

6) mål eller ärenden som gäller förvärvspension för företagare,

7) mål eller ärenden som gäller förvärvspension eller olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och personer som arbetat i uppgifter som kan jämföras med lantbruksföretagares uppgifter,

8) mål eller ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst.

I mål eller ärenden som avses i 1 mom. 1—5 och 8 punkten ska den ena av de ledamöter som avses i det momentet och som deltar i behandlingen representera arbetsgivarsidan och den andra representera arbetstagarsidan.

7 §

En ledamot förtrogen med militärskadeärenden i sammansättningen

Beroende på målets eller ärendets art ingår det i försäkringsdomstolens sammansättning enligt 2 § två ledamöter som är förtrogna med ersättningstagarnas förhållanden eller en ledamot som är förtrogen med ersättningstagarnas förhållanden och en militärledamot, om det är fråga om ett mål eller ärende som gäller ersättning på basis av militärskada eller ekonomiskt stöd efter en värnpliktigs död.

8 §

Försäkringsdomstolens domförhet i vissa mål och ärenden

Försäkringsdomstolen kan fatta beslut om andra åtgärder än det slutgiltiga avgörandet utan att försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter deltar.

Bestämmelser om försäkringsdomstolens domföra sammansättning i mål och ärenden som gäller rättegångens offentlighet i försäkringsdomstolen finns i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar.

9 §

Hänskjutande av mål och ärenden till plenum eller förstärkt sammanträde

Om avgörandet i ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende eller en fråga i målet eller ärendet kan vara av principiell betydelse med tanke på tillämpning av lag, om målet eller ärendet i övrigt är av vidsträckt betydelse eller om avgörandet skulle avvika från tidigare praxis, kan målet eller ärendet eller en del av det hänskjutas till plenum eller förstärkt sammanträde.

Beslut om att hänskjuta ett mål eller ärende till plenum fattas av överdomaren och beslut om att hänskjuta ett mål eller ärende till förstärkt sammansättning av överdomaren eller en avdelningschef.

10 §

Plenum

I försäkringsdomstolens plenum deltar överdomaren som ordförande samt som övriga ledamöter försäkringsdomstolens ordinarie försäkringsrättsdomare och de ledamöter som tidigare behandlat målet eller ärendet.

Plenum är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

11 §

Förstärkt sammanträde

I ett förstärkt sammanträde i försäkringsdomstolen deltar överdomaren eller en avdelningschef som ordförande samt som övriga ledamöter de ledamöter som tidigare behandlat målet eller ärendet och de övriga försäkringsrättsdomarna vid avdelningen i fråga.

Det förstärkta sammanträdet är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

3 kap.

Behandling av mål och ärenden

12 §

Avgörande av rättskipningsmål och rättskipningsärenden

I försäkringsdomstolen avgörs rättskipningsmål och rättskipningsärenden på föredragning vid sammanträde.

Ett mål eller ärende kan avgöras också utan sammanträde, om samtliga ledamöter i den sammansättning som ska avgöra målet eller ärendet är eniga om saken efter att ha tagit del av handlingarna och genom anteckning har godkänt utkastet till avgörande inklusive motiveringar och om ingen av ledamöterna kräver att det ska hållas ett sammanträde. Ordföranden i den samman-

sättning som avgör målet eller ärendet ska efter att ha läst ställningstagandena av de övriga ledamöterna i sammansättningen genom anteckning fastställa att målet eller ärendet ska avgöras antingen i sammanträde eller, om ledamöterna är eniga, utan sammanträde.

13 §

Sammansättningens ordförande

Ordförande för försäkringsdomstolen är överdomaren eller en försäkringsrättsdomare.

14 §

Muntlig förhandling

En enskild part har rätt att begära muntlig förhandling i försäkringsdomstolen. Vad som i 38 § i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen på begäran av en enskild part gäller även muntlig förhandling i försäkringsdomstolen.

15 §

Anmälan om att ett mål eller ärende är anhängigt

När ett mål eller ärende väckts vid försäkringsdomstolen ska domstolen underrätta ändringssökanden om att målet eller ärendet blivit anhängigt, om den beräknade behandlingstiden och om hur muntlig och skriftlig utredning beaktas vid behandlingen samt ge ändringssökanden anvisningar om hur eventuell tilläggsutredning kan sändas in.

16 §

Sakkunnigläkare vid försäkringsdomstolen

Vid försäkringsdomstolen finns utöver de ledamöter som avses i 7 kap. 2 § i domstolslagen även försäkringsdomstolens sakkunnigläkare, av vilka försäkringsdomstolen vid behov begär sakkunnigutlåtande.

Vad som i domstolslagen föreskrivs om utnämning av läkarledamöter vid försäkringsdomstolen och om deras behörighetsvillkor, om redogörelse för bindningar och om befrielse från uppdraget tillämpas även på försäkringsdomstolens sakkunnigläkare.

17 §

Skriftlig och muntlig utredning

Försäkringsdomstolen kan lämna skriftlig eller muntlig utredning utan avseende, om utredningen kommer in till försäkringsdomstolen samma dag som målet eller ärendet avgörs eller därefter. Sådan utredning tas inte med i rättegångsmaterialet.

18 §

Fördelning av mål och ärenden

Bestämmelser om fördelningen av mål och ärenden vid försäkringsdomstolen finns i 8 kap. 7 och 8 § i domstolslagen.

4 kap.

Extraordinärt ändringssökande

19 §

Undanröjande av beslut

Försäkringsdomstolen kan undanröja ett lagakraftvunnet beslut och förordna om ny behandling av målet eller ärendet enligt vad som föreskrivs särskilt. Ansökan om undanröjande av ett beslut ska göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av synnerligen vägande skäl kan ett beslut undanröjas också på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden. På förfarandet vid undanröjande av beslut tillämpas i övrigt vad som i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om besvär.

Ansökningsärenden som gäller undanröjande av beslut avgörs av försäkringsdomstolen i en sammansättning med tre ledamöter.

Utöver vad som i 1 mom. föreskrivs om undanröjande av beslut kan försäkringsdomstolen i samband med att den avgör ett anhängigt mål eller ärende undanröja ett beslut som anknyter till målet eller ärendet utan att det görs någon ansökan eller framställning om undanröjandet.

20 §

Återbrytande av beslut

Högsta förvaltningsdomstolen kan återbryta ett beslut av försäkringsdomstolen, om det vid behandlingen av målet eller ärendet i försäkringsdomstolen har inträffat ett sådant fel i förfarandet som väsentligt har kunnat inverka på beslutet. På återbrytande av beslut tillämpas i övrigt vad som i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om återbrytande av beslut.

I andra än i 1 mom. avsedda mål och ärenden som hör till försäkringsdomstolens behörighet tillämpas inte bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 11 kap. i förvaltningsprocesslagen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om återbrytande av beslut tillämpas inte på beslut i vilka ändring får sökas hos högsta domstolen genom extraordinära rättsmedel.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Försäkringsdomstolens rätt att få upplysningar och handräckning

Myndigheter, sammanslutningar som sköter en offentlig uppgift samt försäkrings- och pensionsanstalter är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att på begäran avgiftsfritt lämna försäkringsdomstolen upplysningar som är nödvändiga vid behandlingen av ett besvärsärende samt handräckning. Motsvarande skyldighet gäller också för legitimerade läkare.

Försäkringsdomstolen har rätt att få sådana sekretessbelagda uppgifter som avses i 1 mom. av Folkpensionsanstalten med hjälp av en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den som begär uppgifter lägga fram utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en sådan bestämmelse i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) eller i statsrådets förordning om försäkringsdomstolen (237/2003) som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 1 § och 6 kap. 6 § samt *fogas* till lagen ett nytt 1 a kap. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om marknadsdomstolens behörighet, om hur mål och ärenden blir anhängiga och behandlas i marknadsdomstolen och om sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden.

Bestämmelser om marknadsdomstolen finns dessutom i domstolslagen (/).

1 a kap.

Allmänna bestämmelser om behandling av mål och ärenden

1 §

Marknadsdomstolens domförhet

Marknadsdomstolen är domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter, om inte något annat föreskrivs nedan.

2 §

Domförhet i patentmål och patentärenden

I ett tvistemål eller ansökningsärende som i någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1—6 punkten anges höra till marknadsdomstolens behörighet är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter och en marknadsrättsingenjör. Om avgörandet inte förutsätter teknisk sakkunskap, är marknadsdomstolen domför även i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter.

När ett tvistemål eller ansökningsärende som avses i 1 mom. samt något annat tvistemål eller ansökningsärende eller ett marknadsrättsligt ärende behandlas tillsammans, är marknadsdomstolen domför i den sammansättning som anges i 1 mom.

I ärenden som gäller besvär över beslut som Patent- och registerstyrelsen meddelat i fråga om patent, nyttighetsmodell eller kretsmönster för integrerade kretsar är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med en lagfaren ledamot och en marknadsrättsingenjör samt ytterligare en marknadsrättsingenjör eller en sakkunnigledamot som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen. Om alla marknadsrättsingenjörerna är förhindrade att delta i behandlingen av ett ärende, är marknadsdomstolen dock domför i en sammansättning med två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen.

3 §

Domförhet med två ledamöter

I andra ärenden än tvistemål och ansökningsärenden är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med två ledamöter, om inte ärendets art eller omfattning kräver en sammansättning enligt 1 § eller 2 § 3 mom.

I ärenden som avses i 2 § 3 mom. är marknadsdomstolen då domför i en sammansättning med en lagfaren ledamot och en marknadsrättsingenjör eller en sakkunnigledamot som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen och i andra ärenden som avses i 1 mom. i en sammansättning med två lagfarna ledamöter.

Om domstolen i en sammansättning med två ledamöter så beslutar eller om ledamöterna inte är eniga om avgörandet i ett ärende, ska ärendet hänskjutas till den sammansättning som avses i 1 § eller 2 § 3 mom.

4 §

Domförhet med en ledamot i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter eller upphovsrätt

I tvistemål och i ansökningsärenden har marknadsdomstolen en sammansättning med en lagfaren ledamot

1) i ett ansökningsärende vars behandling inte fortsätter i den ordning som föreskrivs för behandlingen av tvistemål,
2) vid förberedelse,
3) när bevisning tas upp utom huvudförhandlingen,
4) när ett ärende som gäller säkringsåtgärder som avses i 7 kap. i rättegångsbalken behandlas separat.

Behandlingen av tvistemål eller ansökningsärenden som avses i 1 mom. i denna paragraf får fortsätta i den sammansättning som anges i 1 § eller 2 § 1 eller 2 mom., även om målet eller ärendet under rättegången förändras så att det ska behandlas i den sammansättning som anges i 1 mom. i denna paragraf. Detsamma gäller om ett mål eller ärende som har blivit anhängigt senare och som ska behandlas i den sammansättning som anges i 1 mom. i denna paragraf förenas med huvudsaken för behandling i samma rättegång.

I ärenden som avses i 1 mom. är marknadsdomstolen domför även i en sammansättning med två eller tre lagfarna ledamöter.

Om ett ärende som avses i 1 mom. hör samman med ett tvistemål som avses i 2 § 1 eller 2 mom., är marknadsdomstolen dock domför även i en sammansättning till vilken utöver det som föreskrivs i 1 eller 3 mom. även hör en marknadsrättsingenjör.

5 §

Domförhet med en ledamot i övriga ärenden

I övriga ärenden än de som avses i 4 § får en lagfaren ledamot vid marknadsdomstolen ensam

1) besluta om förberedelsesammanträde, muntlig förhandling eller sammanträde och om andra åtgärder som behövs vid förberedelsen av ärendet samt hålla förberedelsesammanträde,

2) besluta om ett ärende som gäller förbud mot eller avbrytande av verkställighet eller om något annat ärende som gäller verkställighet eller någon motsvarande interimistisk åtgärd,

3) besluta om ett ärende som avses i 26 § 2 mom., 36 § eller 45 § 2 mom. i konkurrenslagen,

4) träffa avgörande när besvär, en ansökan eller en framställning återtas eller när ett ärende avvisas eller avskrivs, samt fastställa förlikning,

5) besluta om att bevilja eller ändra rättshjälp eller att rättshjälpen ska upphöra eller om att förordna ett biträde, återkalla ett biträdes förordnande eller förordna ett nytt biträde i marknadsdomstolen,

6) besluta om ersättningar till den som fått rättshjälp och om arvode och ersättning till ett biträde, om bestämmande av självriskandelen och ersättningsskyldighet för rättshjälpstagarens motpart,

7) besluta om skyldighet att ersätta rättegångskostnader och bevisningskostnader i ärenden som avses ovan i detta moment.

I ärenden som gäller besvär över beslut som Patent- och registerstyrelsen meddelat i fråga om patent, nyttighetsmodell eller kretsmönster för integrerade kretsar får en marknadsrättsingenjör ensam besluta om förberedelsesammanträde eller muntlig förhandling och om andra åtgärder som behövs vid förberedelsen av ärendet samt hålla förberedelsesammanträde. I ett sådant ärende får en marknadsrättsingenjör dessutom ensam träffa avgörande, om besvär återkallas eller ett ärende avvisas eller avskrivs, och får då även besluta om skyldigheten att ersätta rättegångskostnader och bevisningskostnader.

6 §

Domförhet vid beslut om brådskandeförklaring

En ansökan om brådskandeförklaring som avses i 6 kap. 6 § avgörs av överdomaren eller, om det finns anledning, av en marknadsrättsdomare med iakttagande av marknadsdomstolens arbetsordning.

7 §

Sammansättningens ordförande

Ordförande för marknadsdomstolen är överdomaren eller en marknadsrättsdomare.

8 §

Sammansättningen vid hinder för en lagfaren ledamot

Om en lagfaren ledamot i den sammansättning som avses i 1 § eller i 2 § 1 eller 2 mom. får förhinder efter det att huvudförhandlingen, den muntliga förhandlingen eller sammanträdet har inletts, är marknadsdomstolen domför om de lagfarna ledamöterna är minst två.

9 §

Förstärkning av sammansättningen med en extra ledamot

Den sammansättning som avses i 1 och 2 § kan förstärkas med ytterligare en lagfaren ledamot, om det ska anses motiverat med hänsyn till målets eller ärendets art eller omfattning eller av någon annan orsak. Under samma förutsättningar kan den sammansättning som avses i 2 § 1 och 2 mom. förstärkas med ytterligare en marknadsrättsingenjör.

Överdomaren beslutar om förstärkning av sammansättningen med en extra ledamot enligt 1 mom.

10 §

Sakkunnigledamöter i sammansättningen

I den sammansättning som avses i 1, 2, 4 och 5 § kan det dessutom ingå högst två sakkunnigledamöter, om målets eller ärendets art kräver det. Sakkunnigledamöterna får dock inte vara i majoritet i sammansättningen.

Ordföranden vid sammanträdet utser sakkunnigledamöter att delta i behandlingen på i marknadsdomstolens arbetsordning närmare angivna grunder med beaktande av arten av den sakkunskap som krävs vid behandlingen av ett mål eller ärende.

11 §

Hänskjutande av ett ärende till förstärkt sammanträde eller plenum

Ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende kan i behövlig omfattning hänskjutas till förstärkt sammanträde eller plenum, om det vid överläggningen om avgörandet i målet eller ärendet eller en del av det visar sig att sammansättningens ståndpunkt i saken avviker från den ståndpunkt som har intagits tidigare i rättspraxis. Även ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende som annars är av principiell eller vidsträckt betydelse får i sin helhet eller till vissa delar hänskjutas till förstärkt sammanträde eller plenum.

Beslut om hänskjutande av ett mål eller ärende till förstärkt sammanträde eller plenum fattas av överdomaren.

12 §

Domförhet vid förstärkt sammanträde

Det förstärkta sammanträdet är domfört med sju lagfarna ledamöter. I ett mål eller ärende som avses i 2 § är det förstärkta sammanträdet dock domfört med sex lagfarna ledamöter och en marknadsrättsingenjör.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan högst två sakkunnigledamöter delta i det förstärkta sammanträdet, om målets eller ärendets art kräver det.

När överdomaren beslutar att ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende ska hänskjutas till förstärkt sammanträde ska överdomaren samtidigt utse de ledamöter och sakkunnigledamöter

som ska delta i behandlingen av målet eller ärendet. De ledamöter och sakkunnigledamöter som har deltagit i den tidigare behandlingen av målet eller ärendet deltar i behandlingen av det också vid det förstärkta sammanträdet.

13 §

Domförhet vid plenum

Plenum är domfört med minst två tredjedelar av marknadsdomstolens ledamöter.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan högst två sakkunnigledamöter delta i plenum, om målets eller ärendets art kräver det.

När överdomaren beslutar att ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende ska hänskjutas till plenum ska överdomaren samtidigt utse de sakkunnigledamöter som ska delta i behandlingen av målet eller ärendet. De assessorer och sakkunnigledamöter som har deltagit i den tidigare behandlingen av målet eller ärendet deltar i behandlingen av det också vid plenum.

14 §

Förberedelse och avgörande av mål och ärenden

För förberedelsen av ett mål eller ärende i marknadsdomstolen svarar en av dess ledamoter.

En beredare vid marknadsdomstolen får delta i förberedelsen med iakttagande av arbetsordningen.

Vid marknadsdomstolens sammanträden avgörs målen och ärendena utan föredragning.

15 §

Fördelning av mål och ärenden

Bestämmelser om fördelning av mål och ärenden vid marknadsdomstolen finns i 8 kap. 7 och 8 § i domstolslagen.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

En snabb rättegång, behandlingsordningen och brådskandeförklaring

Målen och ärendena i marknadsdomstolen ska behandlas utan ogrundat dröjsmål och inom en skälig tid.

Om inte något annat föreskrivs särskilt, ska målen och ärendena i marknadsdomstolen behandlas i den ordning som de blir anhängiga, om det inte finns orsak att avvika från den ordningen sär-

skilt med hänsyn till hur länge behandlingen av målet eller ärendet varar, målets eller ärendets art och dess betydelse för parten.

På skriftlig ansökan av en rättegångspart kan marknadsdomstolen besluta att målet eller ärendet förklaras brådskande, om det finns synnerligen vägande skäl för att behandla målet eller ärendet före andra mål eller ärenden med beaktande av hur länge rättegången pågår, målets eller ärendets art och dess betydelse för parten samt de övriga grunderna för brådskandeförklaring. På ansökan om brådskandeförklaring och på behandlingen av ansökan i marknadsdomstolen tillämpas 19 kap. i rättegångsbalken. Bestämmelser om marknadsdomstolens domförhet vid avgörande av en ansökan om brådskandeförklaring finns i 1 a kap. 6 §. I marknadsdomstolens beslut om att förklara ett mål eller ärende brådskande får ändring inte sökas separat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en sådan bestämmelse i lagen om marknadsdomstolen (99/2013) som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Lag

om ändring av lagen om arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om arbetsdomstolen (646/1974) 2 a, 4—7, 10, 40 och 47 §,

av dem 2 a och 5 § sådana de lyder i lag 572/2015, 6 § sådan den lyder i lagarna 1208/2003 och 561/2006, 40 § sådan den lyder i lag 959/2000 samt 47 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 572/2015, och

ändras lagens rubrik samt 2, 3, 8 och 9 §,

av dem 2 § sådan den lyder i lagarna 214/2000 och 561/2006, 8 § sådan den lyder i lagarna 1007/1982, 951/1993, 252/1994, 59/2001 och 445/2001 och 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1007/1982, som följer:

Lag

om rättegång i arbetsdomstolen

2 §

Bestämmelser om arbetsdomstolen finns förutom i denna lag dessutom i domstolslagen (/).

3 §

Ordförande för arbetsdomstolen är presidenten eller arbetsdomstolsrådet. Vid behov kan även en i 6 kap. 2 § 2 mom. i domstolslagen avsedd lagfaren sakkunnigledamot vara ordförande (*vice ordförande*).

8 §

Om inte något annat följer av 2 mom., är arbetsdomstolen domför med presidenten eller arbetsdomstolsrådet som ordförande, den ena av de sakkunnigledamöter som avses i 6 kap. 2 § 2 mom. i domstolslagen och som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen, samt fyra av de sakkunnigledamöter som avses i det momentet och som är förtrogna med arbetsförhållanden, varav två ska företräda arbetsgivar- och två arbetstagarsidan. Arbetsdomstolsrådet kan vara ledamot då ett mål eller ärende behandlas med presidenten som ordförande. Även en assessor som avses i 18 kap. i domstolslagen kan vara ledamot vid arbetsdomstolen. På arbetsdomstolsrådet och assessorn tillämpas i sådana fall vad som i domstolslagen föreskrivs om sakkunnigledamöter som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen. En frånvarande ledamot eller en ledamot som är ordförande ersätts vid behov av en ersättare.

Vid behandling av mål som gäller tjänstekollektivavtal eller arbetskollektivavtal som är bindande för offentliga samfund är arbetsdomstolen domför då två av de med tjänsteförhållanden förtrogna sakkunnigledamöter som avses i 6 kap. 2 § 2 mom. i domstolslagen, av vilka den ena företräder den offentliga arbetsgivarsidan och den andra tjänstemannasidan, är närvarande i stället för en sakkunnigledamot från arbetsgivarsidan och en från arbetstagarsidan.

I mål eller ärenden som avses i 1 § 3 mom. är arbetsdomstolen domför med presidenten eller arbetsdomstolsrådet som ordförande och två sakkunnigledamöter som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen samt en sakkunnigledamot från arbetsgivarsidan och en från arbetstagarsidan.

Syn kan förrättas av ordföranden och två sakkunnigledamöter av vilka, beroende på ärendets art, den ena företräder den privata eller den offentliga arbetsgivarsidan och den andra arbetstagar- eller tjänstemannasidan.

Om en enhetlig rättskipning, den stora betydelse avgörandet i saken har eller något annat viktigt skäl kräver det, deltar ordföranden och alla ordinarie sakkunnigledamöter i behandlingen vid arbetsdomstolen. Om inte alla ledamöter kan delta i behandlingen, bestäms de som ska närvara enligt de i 1 och 2 mom. föreskrivna grunderna.

Arbetsdomstolen består av endast ordföranden vid förberedelse och när den avgör ett mål genom dom med stöd av 23 § 2 mom. Ordföranden kan förordna en föredragande att vid förberedelsen utfärda stämningar och kallelser på domstolens vägnar samt att verkställa skriftlig förberedelse.

Vid avgörande av invändningar om domarjäv är arbetsdomstolen domför med ordföranden och två sakkunnigledamöter, av vilka den ena företräder arbetsgivarsidan och den andra arbetstagar- eller tjänstemannasidan.

9 §

Arbetsdomstolen sammanträder på kallelse av ordföranden.

Presidenten bestämmer hur mål och ärenden ska fördelas i enlighet med 8 § för behandling vid domstolen och fastställer ordförandenas och ledamöternas sammanträdesturer. Bestämmelser om fördelning av mål och ärenden vid arbetsdomstolen finns dessutom i 8 kap. 7 och 8 § i domstolslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om högsta domstolen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om högsta domstolen (665/2005) 5 § samt
ändras 10, 13 och 14 §, av dem 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1213/2009, som följer:

10 §

Högsta domstolen består av en president och minst 15 justitieråd som övriga ledamöter. Bestämmelser om utnämning av presidenten och ledamöterna vid högsta domstolen samt om behörighetsvillkoren för dem finns i domstolslagen (/).

Bestämmelser om ledamöter i tjänsteförhållande för viss tid vid högsta domstolen finns i domstolslagen.

13 §

Föredragande vid högsta domstolen är kanslichefen, referendarieråd, äldre justitiesekreterare och justitiesekreterare.

Föredragandena utnämns av högsta domstolen. Högst en tredjedel av samtliga tjänster som föredragande kan vara referendarierådstjänster för viss tid. Utnämningen till en sådan tjänst kan göras för högst fem år i sänder. En utnämning för en kortare tid än fem år är bara möjlig av särskilda skäl. På föredragandenas behörighetsvillkor och utnämningsgrunder samt på utnämning av föredraganden för viss tid tillämpas i övrigt vad som i domstolslagen föreskrivs om domare.

Bestämmelser om övriga tjänster och tjänstemän vid högsta domstolen finns i arbetsordningen.

14 §

Vad som i 103 § i grundlagen föreskrivs om domares rätt att kvarstå i tjänsten och domartjänster tillämpas även på föredragandena vid högsta domstolen och på tjänsterna som föredragande.

Vad som i domstolslagen föreskrivs om domare och om domartjänster tillämpas även på föredragandena vid högsta domstolen och på tjänsterna som föredragande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 10, 11, 14 och 15 §, av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 510/2008, som följer:

10 §

Högsta förvaltningsdomstolen består utöver presidenten av minst 15 justitieråd som övriga ledamöter. Bestämmelser om utnämning av och behörighetsvillkoren för presidenten och ledamöterna vid högsta förvaltningsdomstolen finns i domstolslagen (/).

Bestämmelser om ledamöter i tjänsteförhållande för viss tid vid högsta förvaltningsdomstolen finns i domstolslagen.

11 §

Vid högsta förvaltningsdomstolen deltar två miljösakkunigråd i behandlingen av mål eller ärenden som gäller vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014) och lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) samt den upphävda vattenlagen (264/1961) och den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Miljösakkunnigråden deltar även i behandlingen av motsvarande mål och ärenden som gäller miljöskydd och vattenfrågor med avseende på Åland.

Vid behandlingen av mål eller ärenden som gäller patent, nyttighetsmodellrätt eller kretsmönster för integrerade kretsar deltar två överingenjörsråd.

Bestämmelser om sakkunnigledamöternas behörighetsvillkor, förordnande till uppdraget och ställning, rätt att kvarstå i uppdraget samt skyldighet att redogöra för sina bindningar finns i 17 kap. i domstolslagen.

14 §

Föredragande vid högsta förvaltningsdomstolen är kanslichefen, referendarieråd och justitiesekreterare.

Föredragandena utnämns av högsta förvaltningsdomstolen. På föredragandenas behörighetsvillkor och utnämningsgrunder samt på utnämning av föredraganden för viss tid tillämpas vad som i domstolslagen föreskrivs om domare.

Bestämmelser om övriga tjänster och tjänstemän vid högsta förvaltningsdomstolen finns i arbetsordningen.

15 §

Vad som i 103 § i grundlagen föreskrivs om domares rätt att kvarstå i tjänsten och domartjänster tillämpas även på föredragandena vid högsta förvaltningsdomstolen och tjänsterna som föredragande.

Vad som i domstolslagen föreskrivs om domare och domartjänster tillämpas även på föredragandena vid högsta förvaltningsdomstolen och på tjänsterna som föredragande.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om Ålands förvaltningsdomstol

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Ålands förvaltningsdomstol (547/1994) 2, 3, 6 och 7 §, sådana de lyder, 2 och 3 § delvis ändrade i lag 432/1999, 6 § i lag 573/2015 och 7 § i lag 432/1999, som följer:

2 §

Lagens förhållande till andra bestämmelser

På Ålands förvaltningsdomstol tillämpas vad som i domstolslagen (/) eller i någon annan lag eller förordning föreskrivs om förvaltningsdomstolar.

I landskapslag kan Ålands förvaltningsdomstol anförtros rättskipningsuppgifter i förvaltningsangelägenheter som hör till landskapets behörighet.

3 §

Administrativ chef

Lagmannen vid Ålands tingsrätt är administrativ chef för Ålands förvaltningsdomstol.

Lagmannen sköter de administrativa uppgifter som enligt domstolslagen ska skötas av förvaltningsdomstolens överdomare.

6 §

Ersättare

Om en ordinarie ledamot har förhinder, kan förvaltningsdomstolen kalla en ersättare i hans eller hennes ställe. I ett sammanträde får det delta högst en ersättare.

Högsta förvaltningsdomstolen utser ett behövligt antal ersättare och bestämmer samtidigt i vilken ordning de träder i stället för en ledamot som har förhinder. Förvaltningsdomstolen gör framställning till högsta förvaltningsdomstolen för förordnande av ersättare. Ersättarna ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Ersättarna ska avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen. Den som föreslås till ersättare ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna förvaltningsdomstolen sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 11 kap. 12 § i domstolslagen.

På ersättares ställning och rätt att kvarstå i uppdraget tillämpas vad som föreskrivs om innehavare av domartjänst.

7 §

Utlåtande av Ålands landskapsregering

Utlåtande av Ålands landskapsregering ska inhämtas innan förvaltningsdomaren utnämns och ersättare utses. Samma förfarande gäller när sakkunnigledamöter som avses i 4 kap. 5 § 2 mom. i domstolslagen utses till Ålands förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i rättegångsbalken 2 kap. 2 och 3 a § samt 3 kap.,
sådana de lyder, 2 kap. 2 och 3 a § i lag 339/2014 och 3 kap. i lagarna 354/1987 och 768/2002,
ändras 1 kap., 2 kap. 6, 9 och 11 § samt 26 kap. 13 §,
av dem 2 kap. 6 § sådan den lyder i lagarna 244/2006 och 372/2015, 2 kap. 9 och 11 § sådana de lyder i lag 666/2005 och 26 kap. 13 § sådan den lyder i lag 650/2010, samt
fogas till 2 kap. nya 8 a och 12—14 § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Denna lag tillämpas på rättegång i allmänna domstolar, om inte något annat följer av lagen om rättegång i brottmål (689/1997) eller av någon annan lag.

2 §

Allmänna domstolar är tingsrätterna, hovrätterna och högsta domstolen.

2 kap.

Om domförhet

6 §

I brottmål är tingsrätten domför även med ordföranden ensam, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs strängare straff än fängelse i högst två år, eller om det enskilda brott som avses i åtalet är något av följande brott:

1) våldsamt motstånd mot tjänsteman,
2) grov stöld,
3) grov förskingring,
4) grov bruksstöld av motordrivet fortskaffningsmedel,
5) grovt häleri,
6) grov skadegörelse,
7) grovt bedrägeri,
8) grovt betalningsmedelsbedrägeri,
9) grovt dataintrång,
10) registeranteckningsbrott,
11) straffbart försök till något av de brott som nämns i 1—10 punkten.

Vid avgörande av brottmål i skriftligt förfarande enligt 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål är tingsrätten domför med ordföranden ensam.

8 a §

Avviker den rådande uppfattningen vid ett sammanträde i hovrätten, vid vilket överläggning om avgörandet i ett mål eller ärende sker, från de rättsgrundsatser eller den lagtolkning som högsta domstolen eller hovrätten eller någon annan hovrätt har omfattat, får saken eller en del av den hänskjutas till förstärkt sammanträde eller plenum för behandling. Även ett mål eller ärende som annars är av principiell betydelse eller vidsträckt kan i sin helhet eller till vissa delar hänskjutas till plenum eller förstärkt sammanträde. Ett mål eller ärende i vilket muntlig förhandling har förrättats eller ska förrättas får inte utan särskild anledning hänskjutas till förstärkt sammanträde eller plenum för avgörande.

Beslut om hänskjutande av ett ärende till plenum eller förstärkt sammanträde fattas av hovrättens president.

I hovrättens plenum deltar presidenten, de ordinarie domarna och de hovrättsdomare som utnämnts för viss tid som är längre än ett år och även övriga ledamöter, om de tidigare har deltagit i behandlingen av ärendet. Plenum är domfört när minst hälften av de ledamöter som är i tjänst är närvarande.

I sammansättningen vid ett förstärkt sammanträde vid hovrätten ingår sju ledamöter. I ett förstärkt sammanträde ingår presidenten som ordförande och som ledamöter de ledamöter som tidigare behandlat saken och som ännu är i tjänst och ett behövligt antal ledamöter utsedda bland de ordinarie ledamöterna genom lottning.

9 §

Högsta domstolen är domför med fem ledamöter, om inte någon annan sammansättning föreskrivs i lag. Bestämmelser om hänskjutande av ärenden till plenum eller förstärkt avdelning finns i lagen om högsta domstolen (665/2005).

Ärenden som gäller meddelande av besvärstillstånd behandlas och avgörs på en avdelning med två eller tre ledamöter. Om ett ärende behandlas på en avdelning med två ledamöter, ska det hänskjutas till en avdelning med tre ledamöter för avgörande, om avdelningens ledamöter så beslutar eller om ledamöterna inte är eniga om avgörandet. Om en ansökan om besvärstillstånd eller en del av den i enlighet med 30 kap. 3 § 4 mom. har överförts för att behandlas i samband med besvären, beslutar den avdelning som behandlar besvären om besvärstillståndet.

En avdelning med en ledamot får behandla och avgöra ett ärende som gäller en säkringsåtgärd eller förbud mot eller avbrytande av verkställighet, eller någon annan motsvarande interimistisk åtgärd.

11 §

En kollegial sammansättning vid en domstol kan förstärkas med ytterligare en lagfaren ledamot, om det är motiverat med hänsyn till målets eller ärendets art eller omfattning eller av någon annan särskild orsak. Under samma förutsättningar kan tingsrätten ha en tredje nämndeman.

12 §

Tingsrätten och hovrätten är domföra trots att en av ledamöterna i den kollegiala sammansättningen får förhinder efter det att huvudförhandlingen, den muntliga förhandlingen, sammanträdet eller synen har inletts. I sammansättningen ska dock alltid minst en lagfaren ledamot ingå.Tingsrätten är dessutom domför med minst en nämndeman.

13 §

I en kollegial beslutssammansättning vid en domstol får det inte ingå ledamöter som är närstående till varandra i enlighet med 13 kap. 3 §.

14 §

Separata bestämmelser gäller för de allmänna domstolarnas domförhet i vissa mål och ärenden.

26 kap.

Om fortsatt handläggning av besvärsärenden i hovrätten

13 §

Vid huvudförhandlingen i hovrätten hörs parter, vittnen och sakkunniga och tas annan utredning emot.

Huvudförhandlingen kan begränsas så att den endast gäller en del av den sak som är föremål för besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 2 kap. 6 § träder dock i kraft redan den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 1 kap. och 4—6, 8, 8 a, 9, 10, 10 a, 11, 13 b, 17, 18, 20 och 23 §,

av dem 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 211/2000, 5 § sådan den lyder i lagarna 211/2000 och 546/2014, 6 § sådan den lyder i lag 570/2015, 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 26/2012 och 570/2015, 8 a § sådan den lyder i lag 1206/2003, 10 § sådan den lyder i lagarna 106/2000 och 1206/2003, 10 a, 18 och 20 § sådana de lyder i lag 610/2011, 11 § sådan den lyder i lag 211/2000 och 13 b § sådan den lyder i lag 616/2011, samt

ändras 13, 13 a, 15 och 16 §, av dem 13 a, 15 och 16 § sådana de lyder i lag 616/2011, som följer:

13 §

Sammansättningen vid hinder för en ledamot

Förvaltningsdomstolen är domför även om en av ledamöterna i den kollegiala sammansättningen får förhinder efter det att den muntliga förhandlingen, sammanträdet eller synen har inletts. I sammansättningen ska det dock alltid ingå minst en lagfaren ledamot och i de fall som avses i 7 § 1 mom. också en sakkunnigledamot.

13 a §

Förstärkning av sammansättningen med en extra ledamot

En kollegial sammansättning vid förvaltningsdomstolen kan förstärkas med ytterligare en lagfaren ledamot, om det är motiverat med hänsyn till målets eller ärendets art eller omfattning, eller av någon annan särskild orsak.

15 §

Fulltaligt avdelningssammanträde

I ett fulltaligt avdelningssammanträde deltar som ordförande överdomaren eller avdelningschefen och som andra ledamöter de tjänstgörande förvaltningsrättsdomare som var ledamöter på avdelningen när ärendet hänsköts till fulltaligt avdelningssammanträde. En assessor deltar i behandlingen vid fulltaligt avdelningssammanträde, om han eller hon tidigare har deltagit i behandlingen av målet eller ärendet. Om en sakkunnigledamot eller en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området enligt lagen ska delta i behandlingen av ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende, deltar han eller hon även i behandlingen av saken vid fulltaligt avdelningssammanträde.

Ett fulltaligt avdelningssammanträde är beslutfört med minst fem ledamöter. Om det i en sammansättning enligt 1 mom. finns mindre är fem ledamöter, ska ärendet hänskjutas till plenum.

16 §

Hänskjutande av ett ärende till plenum eller fulltaligt avdelningssammanträde

Ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende som med tanke på enhetlig rättskipning eller annars är av principiell betydelse eller vidsträckt kan i sin helhet eller till vissa delar hänskjutas till plenum eller fulltaligt avdelningssammanträde.

Beslut om hänskjutande av ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende till plenum fattas av överdomaren och beslut om hänskjutande av ett ärende till fulltaligt avdelningssammanträde av överdomaren eller avdelningschefen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning om förvaltningsdomstolarnas domkretsar (338/2013), som utfärdats med stöd av den upphävda 2 §, förblir i kraft.

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i statstjänstemannalagen (750/1994) 18 a §, 12 kap. samt 53 a och 54 a §, av dem 18 a § sådan den lyder i lag 566/2015 samt 53 a och 54 a § sådana de lyder i lag 288/2009, och

ändras 4, 18, 20, 53 och 57 §, av dem 4 § sådan den lyder i lagarna 593/2005, 901/2009 och 1548/2011, 18 § sådan den lyder i lag 566/2015, 53 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1088/2007 och 177/2013 och 57 § sådan den lyder i lagarna 177/2013 och 283/2015, samt

fogas till lagen en ny 3 a § som följer:

1 kap.

Tillämpningsområde

3 a §

Denna lag tillämpas på domartjänster och domare, om inte något annat föreskrivs i lag.

Bestämmelser om utnämning av domare och deras tjänsteförhållanden finns dessutom i domstolslagen (/).

Bestämmelserna i 9, 10, 20 och 22 §, 23 § 4 mom., 25, 26, 26 a och 27—34 §, 8 kap., 40 § 1 mom., 44 § och 66 § 3 mom. gäller inte domartjänster eller domare.

En domare kan inte ges rätt att kvarstå i en domartjänst efter avgångsåldern.

4 §

Tjänster kan inrättas med anslag som står till förfogande för avlöningar.

Bestämmelser om inrättande, indragning och ändring av tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet. Följande tjänster får inte inrättas eller dras in eller deras benämning ändras, om de inte har specificerats särskilt i statsbudgeten:

1) tjänsterna som justitiekansler i statsrådet och biträdande justitiekansler samt tjänsten som kanslichef vid justitiekanslersämbetet,

2) tjänsterna som domare vid högsta domstolen och domare vid högsta förvaltningsdomstolen,

3) tjänsterna som kommendör för försvarsmakten, chef för huvudstaben, general eller amiral, försvarsmaktens chefsingenjör, försvarsmaktens överläkare, fältbiskop och assessor,

4) tjänsterna som chef och biträdande chef för gränsbevakningsväsendet samt som general eller amiral vid gränsbevakningsväsendet.

18 §

En tjänsteman får inte ta emot eller inneha en bisyssla som kräver att arbetstid används för uppgifter som hör till bisysslan, om inte den berörda myndigheten på ansökan beviljar tjänstemannen tillstånd till det. Tillstånd för bisyssla kan beviljas också för viss tid eller som begränsat. Tillståndet kan återkallas om det finns skäl till det. Bestämmelser om kravet på tillstånd för bisyssla när det gäller domare och föredragande vid domstol finns dessutom i 9 kap. och 19 kap. 8 § i domstolslagen.

Vid prövningen av om tillstånd för bisyssla ska beviljas ska det beaktas att tjänstemannen inte får bli jävig i sina uppgifter på grund av bisysslan. Bisysslan får inte heller äventyra förtroendet för en opartisk tjänsteutövning, annars inverka skadligt på skötseln av uppgifterna eller utgöra sådan konkurrerande verksamhet som uppenbart skadar arbetsgivaren.

En tjänsteman ska göra en anmälan till myndigheten om annan bisyssla än en sådan som avses i 1 mom. Myndigheten kan på de grunder som anges i 2 mom. förbjuda tjänstemannen att ta emot eller inneha en sådan bisyssla.

Med bisyssla avses i 1—3 mom. tjänst och sådant avlönat arbete eller avlönat uppdrag som tjänstemannen har rätt att avsäga sig samt yrke, näring och rörelse. Utöver bestämmelserna i denna paragraf ska de specialbestämmelser om bisysslor inom olika förvaltningsområden som ingår i lagar och förordningar iakttas.

De uppgifter som i samband med en anmälan om bisyssla eller ansökan om tillstånd för bisyssla läggs fram om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän ska hemlighållas.

Närmare bestämmelser om myndigheter som beviljar tillstånd för bisyssla utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

En tjänsteman kan för viss tid förflyttas till arbete i ett annat ämbetsverk eller hos en annan arbetsgivare än staten, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar varaktigheten i tjänstemannens anställningsförhållande eller sysselsättandet av tjänstemannen och om den mottagande arbetsgivaren samt tjänstemannen har gett sitt samtycke till förflyttningen. Under denna tid står tjänstemannen i tjänsteförhållande till det ämbetsverk från vilket han eller hon förflyttats.

53 §

Ett beslut av statsrådet genom vilket statsrådet har sagt upp en tjänsteman, hävt ett tjänsteförhållande, avstängt en tjänsteman från tjänsteutövning eller beslutat att avstängningen från tjänsteutövning fortfarande ska gälla får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut genom vilket en annan myndighet än statsrådet har gett en tjänsteman en varning eller permitterat eller sagt upp en tjänsteman, hävt ett tjänsteförhållande eller ändrat ett tjänsteförhållande till en deltidsanställning, avstängt en tjänsteman från tjänsteutövning, beslutat att avstängningen från tjänsteutövning fortfarande ska gälla eller skilt en tjänsteman från tjänsteutövning för viss tid får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut som en domstol fattat om en domare söks på det sätt som föreskrivs i 23 kap. i domstolslagen.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller inte beslut genom vilket republikens president har sagt upp en tjänsteman eller hävt en tjänstemans tjänsteförhållande eller genom vilket högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen har gett en tjänsteman en varning eller permitterat eller sagt upp en tjänsteman, hävt en tjänstemans tjänsteförhållande eller ändrat tjänsteförhållandet till en deltidsanställning eller avstängt en tjänsteman från tjänsteutövning.

57 §

I ett beslut som gäller en tjänsteman och som statsrådet eller ett ämbetsverk har fattat får tjänstemannen söka ändring på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut som en domstol fattat om en domares eller föredragandes bisyssla söks i enlighet med 23 kap. 1 § i domstolslagen. Besvärstiden när det gäller beslut om uppsägning enligt 27 § 1 mom. börjar dock löpa först från uppsägningstidens utgång. Beslutet ska följas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat. Ärenden enligt 53 § ska behandlas skyndsamt i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

Också en myndighet får genom besvär söka ändring i ett beslut av en förvaltningsdomstol när beslutet är ett avgörande med anledning av besvär över ett beslut som myndigheten har fattat på grundval av denna lag eller när beslutet är ett avgörande i ett förvaltningstvistemål enligt 56 §.

I följande beslut som gäller en tjänsteman eller den som söker en tjänst får ändring inte sökas genom besvär, om inte något annat föreskrivs i lag:

1) utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande,
2) placering av en gemensam tjänst inom ämbetsverket,
3) beviljande eller förvägran av tjänstledighet som är beroende av prövning, och
4) förordnande till en uppgift, om tjänstemannen har gett sitt samtycke till förordnandet.

Om ett beslut som avses i 3 mom. 2 eller 4 punkten innebär att placeringsorten för tjänsten ändras, får ändring i beslutet sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Beslutet ska dock följas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I ett beslut om avstängning av en domare från tjänsteutövning som fattats före ikraftträdandet av denna lag får ändring sökas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Detsamma gäller när ändring söks i ett beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag i fråga om entledigande av en föredragande vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen på grund av föredragandens arbetsoförmåga.

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av lagen om registret över domares bindningar och bisysslor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (565/2015) 1—3 § som följer:

1 §

Registrets ändamål och förvaltning

Rättsregistercentralen för ett för allmänt bruk avsett register över domares bindningar och bisysslor. Syftet med registerföringen är att tillgodose offentligheten för domarnas bindningar och bisysslor samt offentligheten för de bindningar som sakkunnigledamöterna vid domstolarna och tingsrätternas nämndemän samt de bisysslor som föredragandena vid domstolarna har.

2 §

Anmälningsskyldighet

Skyldiga att anmäla uppgifter till registret är

1) de domare, sakkunnigledamöter vid domstolar och nämndemän vid tingsrätterna som är skyldiga att lämna i 11 kap. 12 § i domstolslagen (/) avsedd redogörelse för bindningar,

2) de domstolar som har beviljat ett tillstånd för bisyssla enligt 9 kap. 5 § i domstolslagen,

3) domare och föredragande vid domstolar som har fått i 9 kap. 7 § i domstolslagen avsedd inkomst från bisyssla.

Uppgifterna lämnas till Rättsregistercentralen. Uppgifterna kan lämnas genom att föra in dem i registret över domares bindningar och bisysslor.

3 §

Uppgifter som ska föras in i registret

I registret antecknas uppgifter om bindningar för domarna, sakkunnigledamöterna vid domstolarna och nämndemännen vid tingsrätterna samt uppgifter om de tillstånd för bisyssla som domarna och föredragandena vid domstolarna har beviljats och inkomsterna från dessa bisysslor.

I registret antecknas den registrerades namn, tjänste- eller uppgiftsbenämning, uppgifter om den domstol där den registrerade arbetar samt datum när bisysslan inleddes eller en annan än en ekonomisk bindning uppstod och när bindningen eller bisysslan upphörde. I registret kan av tekniska skäl också personbeteckningen antecknas, som dock inte är en offentlig uppgift.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om införande av lagen om registret över domares bindningar och bisysslor

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Införande av lagen om registret över domares bindningar och bisysslor

Lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (565/2015) träder i kraft den 1 januari 2017.

2 §

Övergångsbestämmelse

Varje domare som enligt 11 kap. 12 § eller 12 kap. 5 § i domstolslagen (/) är skyldig att redogöra för sina bindningar ska göra det inom ett år från ikraftträdandet av lagen om registret över domares bindningar och bisysslor. Redogörelse ska lämnas oberoende av om redogörelse har lämnats tidigare. Detsamma gäller för sakkunnigledamöter och militära ledamöter vid domstolarna.

3 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen (326/1983) 1, 11 och 12 §, av dem 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 517/2013 och 12 § sådan den lyder i lag 575/2015, som följer:

1 §

Militära rättegångsärenden behandlas vid allmänna domstolar i den ordning som föreskrivs för brottmål och med iakttagande ytterligare av vad som föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om krigsrätter finns i 6 kap.

Underrätter som behandlar militära rättegångsärenden är Birkalands, Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Helsingfors, Kajanalands, Kymmenedalens, Lapplands, Mellersta Finlands, Norra Karelens, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Södra Karelens, Västra Nylands och Österbottens tingsrätter. Fullföljdsdomstol är Helsingfors hovrätt.

11 §

Militära ledamöter vid en underrätt och ett tillräckligt antal ersättare för dem förordnas av hovrätten på framställning av kommendören för armén.

Militära ledamöter vid en hovrätt och ersättarna för dem förordnas av högsta domstolen bland personer som föreslagits av försvarsministeriet.

Militära ledamöter vid högsta domstolen och ersättarna för dem förordnas av republikens president.

Mandatperioden för militära ledamöter är två år. De utnämns högst till dess att de uppnår den avgångsålder som föreskrivs för domare.

12 §

På militära ledamöters ställning och rätt att kvarstå i uppdraget tillämpas vad som i 17 kap. i domstolslagen (/) föreskrivs om sakkunnigledamöter.

Den som föreslås för uppdraget som militär ledamot ska före förordnandet till uppdraget och under den tid uppdraget pågår till domstolen lämna in i 11 kap. 12 § i domstolslagen avsedd redogörelse för sina bindningar, med iakttagande av den paragrafen.

En militär ledamot ska innan han eller hon inleder sitt uppdrag avge domarförsäkran. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen.

En militär ledamot har rätt till arvode med iakttagande av vad som i 17 kap. 22 § i domstolslagen föreskrivs om arvode för sakkunnigledamöter vid domstolar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 16 a och 26 § i språklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i språklagen (423/2003) 16 a och 26 §, sådana de lyder, 16 a § i lag 631/2005 och 26 § delvis ändrad i lag 631/2005, som följer

16 a §

Undantag från handläggningsspråket i vissa fall

Vid en språkavdelning som inrättats vid en tvåspråkig domstol är handläggningsspråket i ett mål eller ärende trots 13—16 § minoritetsspråket i domstolens ämbetsdistrikt, om inte domstolen med beaktande av parternas rätt och fördel bestämmer att majoritetsspråket i ämbetsdistriktet används som handläggningsspråk.

26 §

Statliga myndigheters arbetsspråk

Statliga myndigheter använder som sitt arbetsspråk majoritetsspråket i ämbetsdistriktet, om det inte är mer ändamålsenligt att använda det andra nationalspråket eller båda språken eller av särskilda skäl ett främmande språk.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. är arbetsspråket vid en språkavdelning som inrättats vid en tvåspråkig domstol minoritetsspråket i domstolens ämbetsdistrikt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om stämningsmän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stämningsmän (505/1986) 1, 2, 4 a, 5 och 6 §, av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 887/1996, 2 § sådan den lyder i lag 887/1996, 4 a § sådan den lyder i lag 1259/1999 och 6 § sådan den lyder i lag 636/2015, som följer:

1 §

Stämningsmän

Stämningsmän på tjänstens vägnar är förmännen för stämningsmännen, stämningsmännen och häradsutmätningsmännen.

Separata bestämmelser gäller för stämningsmän i landskapet Åland.

2 §

Stämningsmännens verksamhetsområde

Verksamhetsområdet för en stämningsman som är anställd vid en domstol utgörs av domkretsen och för en häradsutmätningsman det berörda utsökningsverkets verksamhetsområde. För andra som enligt 6 § är berättigade att verkställa stämning och delgivning är verksamhetsområdet det ämbetsdistrikt där de är behöriga i sin huvudsyssla.

4 a §

Rätt att få kontaktinformation

Stämningsmän och andra som enligt 6 § har rätt att verkställa delgivning har utan kostnad och trots sekretessbestämmelserna rätt att från myndigheter, samfund som sköter offentliga uppdrag samt inrättningar eller samfund som bedriver televerksamhet eller postverksamhet få adress- och telefonuppgifterna till samt annan behövlig kontaktinformation om den person eller det samfund som delgivningen gäller, om uppgifterna behövs för att verkställa delgivningen.

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas via teknisk anslutning eller som en datamängd. Av statens medel kan ersättning betalas för de kostnader som upprättandet och underhållet av den tekniska anslutningen medför. Uppgiftsmottagaren har inte rätt att lämna vidare de uppgifter som fåtts som en datamängd eller via teknisk anslutning.

En stämningsman och de som enligt 6 § har rätt att verkställa delgivning har trots sekretessbestämmelserna i enskilda fall på begäran rätt att från teleföretag och av sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen är nödvändig för att verkställa delgivningen. Stämningsmän och andra som har rätt att verkställa delgivning har, trots förbud att lämna ut information, motsvarande rätt få information om utdelningsadresser från en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

5 §

Handräckning

Stämningsmän har rätt att få handräckning av polisen, om

1) stämningsmannens arbetssäkerhet kan antas vara hotad,

2) en person vägrar att identifiera sig när stämningsmannen verkställer ett delgivningsuppdrag,

3) en svarande i brottmål undviker delgivning på en hemfridsskyddad eller någon annan plats, eller

4) handräckningen annars är nödvändig för verkställandet av delgivningsuppdraget.

6 §

Andra som har rätt att verkställa delgivning

Berättigad att, så som stämningsman, verkställa stämning och delgivning är

1) polisman, åklagare, häradsfogde, gränsbevakningsman, anhållningsberättigad tullman eller till uppgiften förordnad annan tullman samt tingsnotarie,

2) en tjänsteman som har förordnats till det av chefen för en domstol, ett utsökningsverk eller en polisinrättning och som är anställd vid myndigheten i fråga,

3) en fängelsedirektör eller en tjänsteman vid ett fängelse som förordnats till det av fängelsedirektören, när en myndighet begär det och den som ska stämmas eller ta emot delgivningen är en fånge,

4) inom försvarsmakten de tjänstemän som förordnats till det av kommendören för en truppavdelning eller en med denne jämställbar förman, när en myndighet begär det och den som ska stämmas eller ta emot delgivningen lyder under 45 kap. i strafflagen (39/1889), samt

5) vid finska beskickningar en av utrikesministeriet till uppgiften befullmäktigad honorärkonsul eller en person som arbetar vid beskickningen.

Bestämmelser om polismäns, gränsbevakningsmäns och tullmäns skyldighet att verkställa delgivningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 243 § i fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fastighetsbildningslagen (554/1995) 243 §, sådan den lyder i lagarna 1180/2000, 1159/2005 och 575/2009, som följer:

243 §

I jorddomstolen är en lagfaren ledamot vid tingsrätten ordförande och jorddomstolens övriga ledamöter är en jordrättsingenjör samt två nämndemän. Vid jorddomstolen kan det dessutom finnas ytterligare en lagfaren ledamot, om detta med beaktande av målets eller ärendets art, omfattning eller av något annat särskilt skäl ska anses motiverat. Under samma förutsättningar kan det vid jorddomstolen finnas ytterligare en jordsrättsingenjör. Jorddomstolen är domför trots att en av ledamöterna i den kollegiala sammansättningen får förhinder efter det att huvudförhandlingen eller synen har inletts. I sammansättningen ska dock alltid minst en lagfaren ledamot ingå. Jorddomstolen är dessutom domför med minst en nämndeman.

Jorddomstolen är domför också med ordföranden ensam

1) när det är fråga om sådana förberedande åtgärder som avses i 232 § 3 mom., 235 eller 254—258 § eller därmed jämförliga åtgärder eller en sak som avses i 7 § 2 mom., 194 a § 2 mom., 240 eller 264 §, 265 § 1 eller 3 mom., 275 § 2 mom. eller 278 a §,

2) när jorddomstolen behandlar besvär över förrättningsmännens beslut varmed en jävsanmärkning mot en förrättningsman har förkastats, eller om besvären gäller ett beslut om samman-

slagning av fastigheter, ett beslut av fastighetsregisterföraren enligt fastighetsregisterlagen (392/1985) eller ett rättelsebeslut som avses i 277 § 2 mom. i denna lag, samt

3) när en sak med stöd av 259 § 3 mom. avgörs på grundval av det skriftliga rättegångsmaterialet utan att huvudförhandling hålls.

Jordrättsingenjören deltar vid behov i beredningen av de mål eller ärenden som avses i 2 mom.

I ett inskrivningsärende är jorddomstolen domför med ordföranden ensam. Vid jorddomstolen kan det dessutom finnas ytterligare en lagfaren ledamot och en jordrättsingenjör, om detta med beaktande av målets eller ärendets omfattning eller av något annat särskilt skäl ska anses motiverat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 37 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 37 §, sådan den lyder i lag 662/2015, som följer:

37 §

Behandling av ärenden som gäller fastställelse av beslut och återlämnande av barn

Ärenden som gäller fastställelse av beslut som har meddelats i en främmande stat och återlämnande av barn ska behandlas skyndsamt. Om ett ärende som gäller återlämnande av ett barn inte har avgjorts inom sex veckor från det att ansökan gjordes, ska hovrätten på justitieministeriets eller sökandens begäran redogöra för orsakerna till dröjsmålet.

Behandlingen av en ansökan om återlämnande av ett barn kan uppskjutas eller avvisas, om det finns skäl att anta att barnet har förts till en annan stat. När hovrätten uppskjuter behandlingen av ärendet kan den förordna att behandlingen fortsätter först efter det att sökanden har gjort en anmälan om att barnet har återlämnats till Finland eller sökanden framfört andra omständigheter med stöd av vilka det kan anses motiverat att avgöra ärendet.

Vid rättegången ska i övrigt i tillämpliga delar iakttas vad som i denna lag föreskrivs om rättegång i ärenden som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 6 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) 6 § som följer:

6 §

Behörighetsvillkor som gäller statsanställdas kunskaper i finska och svenska

Är högskoleexamen enligt lag eller förordning behörighetsvillkor för en statlig anställning, krävs det vid tvåspråkiga myndigheter utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom myndighetens ämbetsdistrikt samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i det andra språket. Vid en enspråkig myndighet krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i myndighetens språk samt nöjaktig förmåga att förstå det andra språket.

Bestämmelser om språkkunskapskrav för domartjänster finns i domstolslagen (/). Bestämmelser om krav på kunskaper i finska och svenska för officerstjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet kan undantag föreskrivas från de krav på kunskaper i finska och svenska som föreskrivs i 1 mom., om arbetsuppgifterna förutsätter detta eller om fördelningen hos myndigheten av de arbetsuppgifter som kräver användning av olika språk medger detta eller om det finns andra särskilt vägande skäl för undantag.

Bestämmelser om kunskaper i finska och svenska som krävs av annan personal än den som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan det också utfärdas bemyndigande att genom förordning av respektive ministerium föreskriva om krav på kunskaper i finska och svenska i de fall då några andra behörighetsvillkor utöver språkkunskapskrav inte har fastställts.

Separata bestämmelser gäller för kraven på kunskaper i finska och svenska för de anställda vid riksdagens ämbetsverk och republikens presidents kansli.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 17 § i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) 17 § som följer:

17 §

Utlämnande av uppgifter i elektronisk form

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag kan Rättsregistercentralen med hjälp av teknisk anslutning eller annars på elektronisk väg lämna ut uppgifter ur justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem enligt följande:

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden uppgifter till myndigheter för verkställighet av justitieförvaltningsmyndigheters avgöranden eller för registrering i myndighetsregister,

2) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden samt ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter uppgifter som justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman behöver för laglighetskontroll av justitieförvaltningsmyndigheterna, för planering av kontrollverksamheten eller för behandling av anhängiga ärenden,

3) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i sådana fall som avses i 15 § 1 mom. uppgifter till den som regelbundet behöver information för beviljande och övervakning av krediter eller till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

Rättsregistercentralen får trots sekretessbestämmelserna sammanställa och till en hovrätt på dess begäran lämna ut sådant informationsmaterial ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden som hovrätten behöver för sina tillsynsuppgifter enligt domstolslagen (/).

Rättsregistercentralen får för redaktionella syften, också i form av kopior, elektroniska upptagningar eller genom teknisk anslutning, till medierna lämna ut sådana basuppgifter om rättegångar och andra diarieuppgifter ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter som är offentliga hos domstolen och vars utlämnande domstolen inte har begränsat med stöd av 16 § 3 mom. Uppgifter får i enlighet med vad som föreskrivs ovan lämnas ut om ärenden som inom en månad efter utlämnandet tas upp till muntlig förhandling eller förvaltningsdomstolen ordnar syneförrättning i, eller om ärenden som har blivit anhängiga månaden före den då uppgifterna lämnades ut eller vars behandlingsskeden medierna följer, enligt vad de registrerat i informationsförmedlingssystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 17 a § i äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i äktenskapslagen (234/1929) 17 a §, sådan den lyder i lagarna 572/2008 och 611/2011, som följer:

17 a §

Skyldig att förrätta borgerlig vigsel är

1) lagman, tingsdomare och tingsfiskal,

2) tingsnotarie som med stöd av lagen om domstolspraktik (/) är behörig att förrätta vigsel, samt

3) chefen för en magistrat, häradsskrivare och notarius publicus i en magistrat.

Borgerlig vigsel får förrättas av den som har fått vigselrätt av en magistrat. Den som uppfyller villkoren i 17 b § kan få vigselrätt, om det behövs för att säkerställa att det finns ett tillräckligt antal borgerliga vigselförrättare inom magistratens verksamhetsområde.

Vigselrätt ges antingen tills vidare eller för viss tid.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 237 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 237 § som följer:

237 §

Besvärsinstanser

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen och högsta domstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för olycksfallsärenden finns i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). Bestämmelser om högsta domstolen finns i lagen om högsta domstolen (665/2005).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 40 § i lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 40 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 614/2006 och 1284/2006, som följer:

40 §

I ett beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut tillämpas 140 § i lagen om pension för arbetstagare samt lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). De medlemmar i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 103 § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

Har pensionsanstalten avslagit en pensionsansökan på grund av att de i 36 § 1 mom. 1—3 punkten nämnda förutsättningarna för pension inte föreligger, får ändring i pensionsanstaltens beslut inte sökas genom besvär.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

Lag

om ändring av 32 § i lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 32 §, sådan den lyder i lagarna 616/2006 och 1286/2006, som följer:

32 §

I ett beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för ar-

betspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut tillämpas 140 § i lagen om pension för arbetstagare samt lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). De medlemmar i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 103 § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 37 § i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 37 §, sådan den lyder i lagarna 613/2006, 1283/2006 och 1473/2009, som följer:

37 §

I ett beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos den i 128 § i lagen om pension för arbetstagare angivna besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i förvaltningsprocesslagen. På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut tillämpas 140 § i lagen om pension för arbetstagare samt lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). De medlemmar i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som förordnats med stöd av 103 § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även när denna lag tillämpas.

I ett utlåtande som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Renbeteslagsföreningen har gett med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 139 § i pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 139 § som följer:

139 §

Sökande av ändring

I ett beslut som Keva har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om försäkringsdomstolen och dess ledamöter finns i domstolslagen (/).

Parten ska inom tiden för sökande av ändring till Keva lämna en besvärsskrift om det beslut som Keva fattat och det beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden fattat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 128 § i lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 128 § som följer:

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för högst fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, av vilka minst fyra ska förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst fyra på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i Pensionsskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 57 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 57 § som följer:

57 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/).

I ett beslut eller förhandsbeslut som pensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 124 § i lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 124 § som följer:

124 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och som är förtrogna med företagarverksamhet och om vilka de mest representativa företagarorganisationerna gör framställning till social- och hälsovårdsministeriet.

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 103 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 103 § som följer:

103 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och som är förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och om vilka de i 116 § 1 mom. avsedda organisationerna gör framställning till social- och hälsovårdsministeriet.

I ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 125 § i lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 125 § som följer:

125 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/).

I ett beslut som pensionskassan har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 77 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen (568/2007) 77 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 358/2010, som följer:

77 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för social trygghet finns i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/).

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. I besvärsnämndens beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Folkpensionsanstaltens beslut ska även om det överklagas följas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten meddelat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 36 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 36 § som följer:

36 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för social trygghet finns i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/).

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. I besvärsnämndens beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Folkpensionsanstaltens beslut ska även om det överklagas följas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten meddelat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 35 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 35 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1330/2011, som följer:

35 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för social trygghet finns i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (/).

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. I besvärsnämndens beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Folkpensionsanstaltens beslut ska även om det överklagas följas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ändring får inte sökas genom besvär i ett beslut som Folkpensionsanstalten meddelat, om det är interimistiskt eller meddelats med stöd av 25 a § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 12 a kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 12 a kap. 2 §, sådan den lyder i lag 1089/2006, som följer:

12 a kap.

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden

2 §

Ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden har en ordförande, som kan sköta uppdraget som huvudsyssla, samt ett behövligt antal vice ordförande, lagfarna medlemmar, läkarmedlemmar samt medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden och som handlar under domaransvar. För andra medlemmar än ordföranden och vice ordförandena förordnas personliga suppleanter.

Statsrådet förordnar ordföranden och vice ordförandena samt de övriga medlemmarna och deras suppleanter för fem år i sänder. Om en plats blir ledig under mandatperioden, utses en efterträdare för återstoden av perioden. I fråga om deras rätt att kvarstå i uppdraget tillämpas i övrigt vad som föreskrivs när det gäller innehavare av domartjänst. Av de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska hälften utses på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och hälften på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

Medlemmarna i besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska vara förtrogna med frågor som gäller utkomstskyddet för arbetslösa. Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna samt deras suppleanter ska dessutom ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst. Läkarmedlemmarna och deras suppleanter ska vara legitimerade läkare.

När de tillträder sitt uppdrag ska besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 5 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 5 § som följer:

5 §

Domarförsäkran

Besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar ska avge domarförsäkran i besvärsnämnden, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 6 § i lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 6 § som följer:

6 §

Domarförsäkran och avgångsålder

Besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).
Ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 68 år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 32 § i lagen om bildprogram

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bildprogram (710/2011) 32 § som följer:

32 §

Bildprogramsnämnden

Bildprogramsnämnden består av en ordförande och en vice ordförande samt fyra andra medlemmar, som var och en ska ha en personlig ersättare. Statsrådet förordnar medlemmarna och ersättarna för tre år i sänder.

På jäv för nämndens medlemmar tillämpas bestämmelserna om jäv för domare. Medlemmarna ska avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

Nämndens ordförande och vice ordförande ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik. Av de andra medlemmarna och ersättarna ska vissa vara förtrogna med frågor som gäller barns utveckling och vissa med visuell kommunikation. Nämnden kan anlita sakkunniga.

Nämnden är beslutför då ordföranden eller vice ordföranden, en medlem som är förtrogen med frågor som gäller barns utveckling och minst en annan medlem är närvarande. Som nämndens beslut gäller den åsikt som flertalet av medlemmarna omfattar och, om rösterna faller lika, den åsikt som är förmånligare för den som anfört besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 4 § i lagen om rättsskyddsnämnden för studerande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättsskyddsnämnden för studerande (956/2011) 4 § som följer:

4 §

Domarförsäkran

När medlemmarna tillträder sitt uppdrag ska de avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 6 § i lagen om besvärsnämnden för studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för studiestöd (1080/2012) 6 § som följer:

6 §

Domarförsäkran

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla, vice ordföranden och medlemmarna ska avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 61 b § i upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen (404/1961) 61 b §, sådan den lyder i lagarna 118/2013 och 607/2015, som följer:

61 b §

Sakkunniga vid domstolen

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 61 a § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 43 b § i varumärkeslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i varumärkeslagen (7/1964) 43 b §, sådan den lyder i lag 107/2013, som följer:

43 b §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 43 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 66 c § i patentlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patentlagen (550/1967) 66 c §, sådan den lyder i lag 101/2013, som följer:

66 c §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 66 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 43 c § i mönsterrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mönsterrättslagen (221/1971) 43 c §, sådan den lyder i lag 109/2013, som följer:

43 c §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 43 a § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 11 a § i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978) 11 a §, sådan den lyder i lag 117/2013, som följer:

11 a §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 11 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 29 b § i firmalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i firmalagen (128/1979) 29 b §, sådan den lyder i lag 110/2013, som följer:

29 b §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 29 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 6 d § i lagen om kollektivmärken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kollektivmärken (795/1980) 6 d §, sådan den lyder i lag 108/2013, som följer:

6 d §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 6 b § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Riksdagens svar RSv 99/2016 rd

Lag

om ändring av 43 b § i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991) 43 b §, sådan den lyder i lag 106/2013, som följer:

43 b §

Sakkunniga i brottmål

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 43 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 44 b § i lagen om nyttighetsmodellrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991) 44 b §, sådan den lyder i lag 105/2013, som följer:

44 b §

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 44 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.

De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.

Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 47 b § i lagen om växtförädlarrätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om växtförädlarrätt (1279/2009) 47 b §, sådan den lyder i lag 115/2013, som följer:

47 b §

Sakkunniga i brottmål

När tingsrätten behandlar ett mål som avses i 47 § får högst två sådana sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 10 § 2 mom. i domstolslagen (/) bistå rätten som sakkunniga.
De sakkunniga ska ge ett skriftligt utlåtande om de frågor som tingsrätten ställt till dem. En sakkunnig har rätt att ställa frågor till parter och vittnen. Innan målet avgörs ska tingsrätten ge parterna tillfälle att yttra sig om ett sakkunnigutlåtande.
Bestämmelser om en sakkunnigs rätt till arvode finns i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 11 § i lagen om mätning av virke

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om mätning av virke (414/2013) 11 § som följer:

11 §

Domaransvar och jäv för officiella mätare och medlemmar i mätningsnämnden

Officiella mätare och medlemmarna i mätningsnämnden handlar under domaransvar. En officiell mätare och en medlem i mätningsnämnden ska innan han eller hon tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran vid en tingsrätt, om han eller hon inte har gjort det tidigare. En medlem i mätningsnämnden kan avge domarförsäkran även inför den medlem som är ordförande för nämnden. Bestämmelser om domarförsäkran i övrigt finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (/).

På jäv för en officiell mätare och för permanenta medlemmar i mätningsnämnden tillämpas vad som föreskrivs om domarjäv.

De alternerande expertmedlemmarna ska vara oavhängiga med hänsyn till det ärende som behandlas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 6 § i lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden (75/2014) 6 § som följer:

6 §

Överföring av personal

De tjänster som lagskipningsråd som innehas av ordföranden och vice ordföranden för landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd dras in vid lagens ikraftträdande.

De lagskipningsråd som har uppgiften vid landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd som huvudsyssla och som uppfyller behörighetsvillkoren enligt 10 kap. 1 § i domstolslagen (/) kan vid denna lags ikraftträdande överföras till en tjänst som förvaltningsrättsdomare vid Tavastehus förvaltningsdomstol, dock högst till utgången av den nuvarande mandatperioden. Överföringen kräver samtycke av tjänstemannen.

De övriga tjänsterna vid besvärsnämnden och de personer som utnämnts till tjänsterna överförs med stöd av 5 a § i statstjänstemannalagen (750/1994) till Tavastehus förvaltningsdomstol. Detsamma gäller dem som vid lagens ikraftträdande är anställda i ett tjänsteförhållande för viss tid fram till dess tjänsteförhållandet upphör. Överföringen kräver samtycke av den som saken gäller.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om ändring av 3 § i lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden (1327/2014) 3 § som följer:

3 §

Behörighetsvillkor

Ordföranden ska ha god förtrogenhet med nämndens ansvarsområde, i praktiken visad ledarförmåga och sådan behörighet för domartjänst som föreskrivs i 10 kap. 1 § 1 mom. i domstolslagen (/). De övriga medlemmarna och ersättarna ska ha god förtrogenhet med nämndens ansvarsområde. Av de lagfarna medlemmarna och deras ersättare krävs dessutom högre högskoleexamen i juridik eller en juridisk påbyggnadsexamen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Lag

om upphävande av lagen angående tillämpning med avseende å kvinna av vissa stadganden om jäv för domare och fullmäktig

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen angående tillämpning med avseende å kvinna av vissa stadganden om jäv för domare och fullmäktig (113/1926).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om upphävande av lagen om de allmänna underrätter som handlägger militära rättegångsärenden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om de allmänna underrätter som handlägger militära rättegångsärenden (327/1983).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 22.6.2016

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare